

CANADA

(1927)

CANADIAN PACIFIC RAILWAY

CANADA

TÄMÄN KIRJASEN TARKOITUKSENA on antaa lyhyt ja ehdottomasti luotettava yleiskäsitys Kanadasta, sen maastosta ja ilmastosta ja tarjona olevista elinehdoista.

Kirjasen on saattanut julkisuuteen Canadian Pacific Railway, joka on Kanadan suurin ja yksi maailman suurimpia ja vakavaraisimpia liikeyrityksiä.

Kaikki tässä esiintyvät tiedot perustuvat Kanadan keskushallituksen virallisiin tilastoihin ja julkaisuihin.

Täydentäviä Kanadaa ja sen oloja koskevia tietoja antaa Canadian Pacific Railway ja kaikki sen asiamiehet.

Auttaakseen uusia tulokkaita on Canadian Pacific järjestänyt Quebeciin, St. Johniin, Montrealiin Winnipegiin ja lukuisiin muihin paikkoihin omia konttoreitaan, jotka ilmaiseksi antavat tietoja saatavissa olevista maista, työnsaantimahdollisuuksista y. m. s. seikoista.

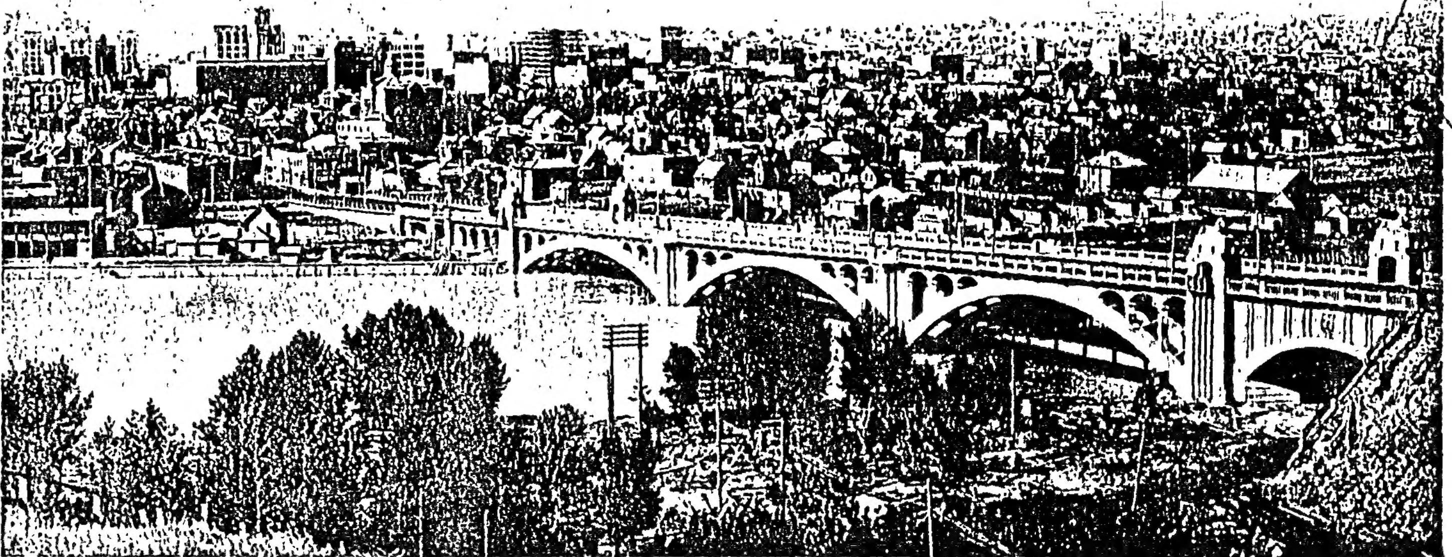
Kirjoittakaa

Suomessa ollessanne:

Suomen Höyrylaiva Oy:n Valtamerentakaiselle osastolle, Unioninkatu 12, Helsinki.

Kanadassa ollessanne:

Dpt. Colonization and Development, Canadian Pacific Railway, Windsor Station, Montreal, Que., tai lähimmälle Canadian Pacificin asiamiehelle.

Näköala Calgaryn kaupungista.

Johdanto.

Jokaisella sitä haluavalla on oleellinen oikeus saada luotettavat tiedot Kanadasta ja siellä tarjoutuvista elinehdoista voidakseen verrata olosuhteita ja sen perusteella valita se työala ja paikkakunta, jossa kukin Kanadaan aikova voi edullisimmin käyttää hyväkseen yksilöllisiä kykyjään ja ominaisuuksiaan.

Muuttaminen johonkin toiseen maahan on kysymys, joka vaatii vakavaa ja perusteellista harkintaa. Jokaisella maasta muuttavalla on tarkoitus koettaa onneaan vieraassa maassa ja toivo hankkia itselleen paremmat elinehdot, ja jos muuttaja on perheellinen, hankkia lapsilleen suuremmat edistymismahdollisuudet. Siinä siis pääasiallisimmat syyt maastamuuttoon.

On sanomattakin selvää, että näin suppean kirjasen puitteissa ei voi antaa läheskään tyhjentävää kuvausta niin tavattoman laajasta ja monenlaisilla apu- ja tulolähteillä varustetusta maasta kuin Kanadakin on. Ajatellaanpa vain Kanadan laajuutta ja maaston ja ilmaston erilaisuutta eri osissa tuota laajaa maata, puhumattakaan sen arvaamattomista luonnonrikkauksista.

Pohjoismaalaiset, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet pohjoismaisessa ilmanalassa ja saaneet pohjoismaisen sivistyksen, eivät useinkaan menesty kuuman ilmanalan maissa, joissa ilmasto ja kansa, tavat ja elinehdot eroavat liian paljon siitä, johon he jo lapsuudestaan saakka ovat tottuneet, minkä lisäksi niissä tavallisesti on tarpeeksi halpaa työvoimaa, jonka kanssa valkoisen miehen on vaikea kilpailla. Näistä syistä pohjoismaalaisten mahdollisuudet kuumissa maissa ovat verrattain rajoitetut, elleivät he tuo tullessaan niin suuria pääomia tai omaa jonkin erikoisalan tuntemusta, että he niiden turvissa voivat esiintyä työnantajina. Näistä syistä esim. skandinavialaiset ja suomalaiset pitävät edullisimpana siirtyä ilmastollisesti heille sopiviin pohjoisiin maihin, kuten Yhdysvaltain keski- ja pohjoisvaltioihin ja Kanadaan.

Aikaisemmin suuntautui Euroopan siirtolaisuus monistakin ennen vallinneista syistä pääasiallisesti Yhdysvaltoihin. V. 1923 pääsymahdollisuudet Yhdysvaltoihin supistuivat esim. Suomesta 471 henkeen vuodessa, ja siitä alkaen Kanada jäi ainoaksi suomalaisille ja muille pohjoismaalaisille sopivaksi vapaaksi siirtomaaksi. Kanadassa onkin vielä runsaasti tilaa ja toimintamahdollisuuksia, ja uusia toimialoja avautuu asutuksen lisääntyessä. Kokonaispinta-alaltaan Kanada on 9,6 milj. neliömetriä, ja on siis lähes yhtä suuri kuin koko Eurooppa, ja runsaasti kahdeksan kertaa suurempi kuin Suomi ja kaikki Skandinavian maat yhteensä.

Valtiollisesti Kanada on brittiläiseen maailmanvaltaan kuuluva itsenäinen valtio, jota hallitsee Ottawan kaupungissa sijaitseva yleisellä äänioikeudella valittava kaksikamarinen keskusparlamentti (Federal Parliament). Sen lisäksi jokaisella maakunnalla on oma maakuntaparlamentti ja lakiasäätävä neuvoskunta, joka myöskin vali-

taan yleisellä äänioikeudella. Ulkomaalaiset saavat täydelliset kansalaisoikeudet oleskeltuaan maassa viisi vuotta. Kanadan hallitusmuoto on siis mitä vapain, ja tuskinpa missään muussa maassa demokraattinen hallitusmuoto on siinä määrin kehittynyt, ja tuskinpa mikään muu maa tarjoaa kansalaisilleen suurempia yksilöllisiä vapauksia kuin Kanada.

Viljelemätön pinta-ala.

Viljellyn ja viljelemättömän maan välinen suhde ilmenee seuraavista numeroista:

Viljeltyä maata 60,000,000 acrea.

Viljelyskelpoista maata 300,000,000 acrea.

Viljelty ala v. 1923 oli 57 milj. acrea, s.o. ainoastaan noin viides osa viljelyskelpoisesta maasta, ja saman vuoden kokonais sato arvioitiin 1,200,000,000 busheliksi, vastaten noin 1,3 miljaardin dollarin raha-arvoa nykyisten hintojen mukaan laskettuna.

Seuraavasta taulukosta ilmenee, paljonko kussakin Kanadan maakunnassa on viljeltyä ja viljelemätöntä maata. Kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana tapahtuneet muutokset eivät sanottavammin vaikuta yleistilanteeseen, joten alla olevat numerot siis osoittavat, että Kanadan maatalouden eri aloilla tarjoamat edistymismahdollisuudet ovat suorastaan rajattomat.

Maakunta	Käyttökelpoinen ala acrea	Prosenttia Kanadan viljelyskelpoisesta maasta	Viljelty ala v. 1923 acrea	Prosenttia viljelyskelpoisesta alasta
Nova Scotia	5,000,000	1,7	789,000	1,4
Prince Edward Island	1,200,000	0,4	543,000	0,9
New Brunswick	10,000,000	3,3	1,206,000	2,1
Quebeck	40,000,000	13,3	7,435,000	13,0
Ontario	55,000,000	18,3	10,259,000	17,0
Manitoba	25,000,000	8,3	6,758,000	11,8
Saskatshewan	70,000,000	23,3	19,833,000	32,7
Alberta	72,000,000	24,0	10,006,000	17,5
British Columbia	22,000,000	7,4	372,000	0,7

Erilaiset elinkeinot.

Ajatteleva lukija ymmärtänee sanomattakin, että ilmasto niin laajan maan eri osissa on erilainen, samaten myöskin maaperä ja luonnontuotteet. Todellisuudessa onkin Kanadan eri alueiden ja luonnon välinen eroavaisuus siksi suuri, että sitä voidaan hyvällä syyllä verrata Pohjois-Suomen ja Etelä-Ranskan luonnon väliseen eroon, vaihdellen siis lumettomasta talvesta ja milloinkaan jäätymättömästä maasta ikuiseen lumeen ja routaan, ja tältä alalta luulisi tosiaankin löytävän haluamansa ilmaston ja maaston.

Tultaessa Kanadaan Atlannin puoleiselta rannalta, kuljetaan ensin rannikkomaakuntien halki, joissa harjoitetaan kalastusta, metsänhakkuuta, hiilikaivosteollisuutta, puu-

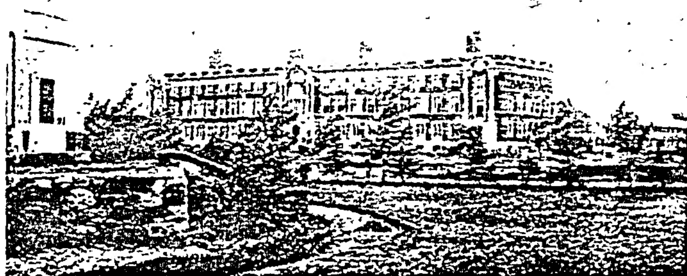
Saskatoonin yliopisto.

tarhanhoitoa ja varsinaista maanviljelystä. Sitten tullaan Quebecin ja Ontarion maakuntiin, joissa jo kasvatetaan niinkin arkoja kasveja kuin tupakkaa ja persikoita. Sitten seuraa laajalle ulottuva ylätasanko, jossa on mahtavia metsiä, suuria järviä ja kallioita, ja päästyään Winnipegin kaupunkiin, on matkustaja saapunut jotakuinkin keskelle Kanadan ensimäistä preeriomaakuntaa. Tässä maakunnassa harjoitetaan maanviljelystä; aremmille kasveille sen ilmasto ei kylläkään ole sovelias, mutta sen sijaan se tuottaa maailman parhaat vehnät. Kukapa ei olisi kuullut puhuttavan Manitoban kovasta talvivehnästä. Manitoban maakunnasta länteen päin kuljettaessa seuraavat vielä kaksi Kanadan suurinta preeriomaakuntaa, Saskatshewan ja Alberta, ja kuljettuaan Kalliovuorten yli, on matkustaja saapunut British Columbia maakuntaan, jossa jo menestyvät aprikoosit, persikat ja tupakka. Saavuttuaan Tyynen valtameren rantamille, om matkustaja ainaisen kesän maassa, siis Etelä-Ranskan ja Pohjois-Italian ilmastoa vastaavassa ilmanalassa.

Taivallettuaan täten ajatuksissaan halki laajan Kanadan, huomaa lukija, että näin suppeassa kirjasessa ei parhaalla tahdollakaan voi antaa kuin ylimalkaisen kuvauksen Kanadasta ja sen moninaisista luonnonrikkauksista. Samalla hän myöskin huomaa, että vaikka kirjasta laadittaessa onkin koetettu esittää asiat mahdollisimman selvästi ja täydellisesti, voi sittenkin sattua väärinkäsityksiä varsin helposti.

Canadian Pacific-rautatieyhtiö on maailman suurin ja varakkain liike alallaan. Sen varat lähentelevät kahta miljaardia dollaria, ja kaikkien maitten rahamiespiireissä sen antamiin lausuntoihin ja esityksiin suhtaudutaan täydellä luottamuksella. Siis jo yksin se, että kirjasen on toimittanut Canadian Pacific Railway-yhtiö, on riittävänä takeena siitä, ettei se sisällä vääristelyjä. On kuitenkin syytä muistaa, että kirjasen suppeus ei ole sallinut yksityiskohtaisempia tietoja kaikista mahdollisista seikoista.

Canadian Pacific-rautatie toivottaa jokaisen todellisen uutisasukkaan tervetulleeksi Kanadaan, ja sen se tekee siitä yksinkertaisesta syystä, että se on yhtiö, jolle kuuluu valtava rautatieverkko, ja mitä enemmän ihmisiä asuu näiden ratojen varsilla, sitä suuremmasta liikenteestä sen on huolehdittava. Jokainen maassa asuva ihminen edistää tuotantoa ja kulutusta, jonka takia liikenne vilkastuu, ja siinä siis Canadian Pacificin pääharrastuskin asutuskysymyksen kannalta katsoen.

Edmontonin yliopisto.

Maan asukasluku.

Asukasluvun lisäämisen välttämättömyys ja mahdollisuudet ilmenevät alla olevasta verrannollisesta taulukosta.

	Pinta-ala neliöpeninkulmaa	Asukasluku	Henkeä neliöpeninkulmaa kohti
Belgia	11,373	7,577,027	666,2
Tanska	16,566	3,268,807	197,3
Ranska	212,659	41,475,523	195,0
Saksa	183,381	60,900,197	332,0
Italia	110,632	36,099,657	326,3
Hollanti	12,582	6,831,231	542,2
Englanti	121,633	46,943,996	385,9
Yhdysvallat	3,026,789	105,683,108	34,9
Suomi	148,076	3,500,000	23,7
Kanada	3,729,665	9,226,740	2,5

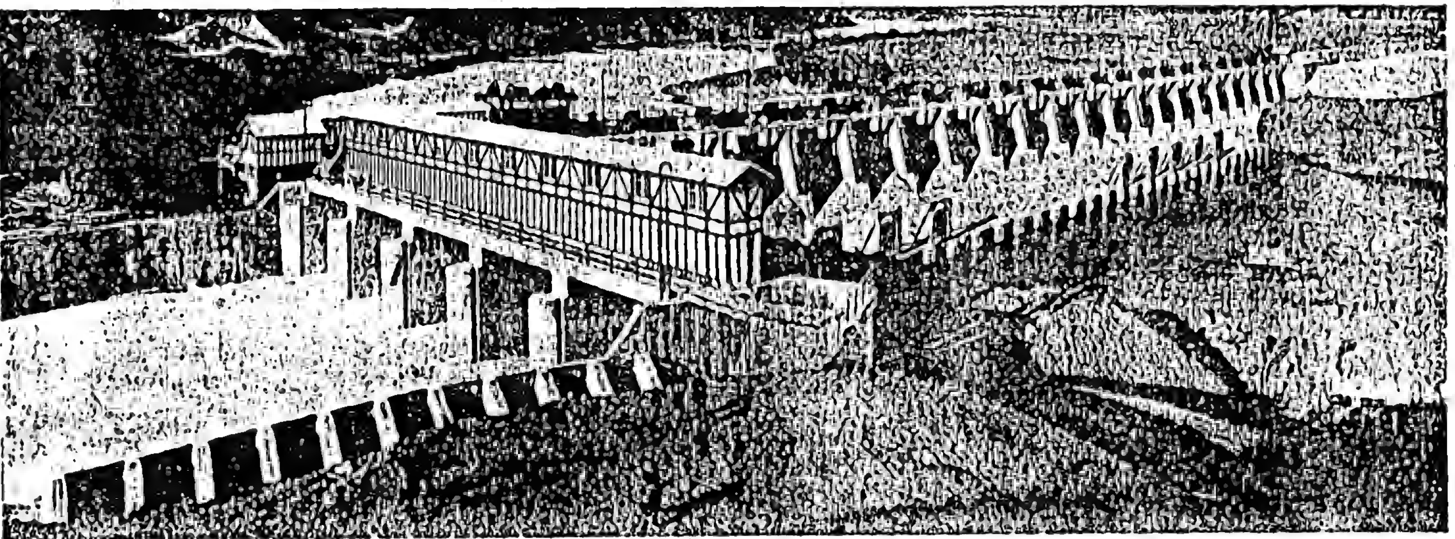
On sanomattakin selvää, että Kanadan nykyinen asukasmäärä, 1,5 henkeä neliöpeninkulmaa kohti, ei ole läheskään riittävä suorittamaan sitä valtavaa työmäärää, jota sen luonnonrikkauksien hyödyntäminen edellyttää. Canadian Pacific-rautatieyhtiöllä on suuret alat maata, jonka se haluaa asuttaa mahdollisimman pian. Sen pääharrastuksena, kuten jo edellä on osoitettu, ei kuitenkaan ole maittensa myyminen, vaan liikkeensä laajentaminen sen ratojen varsille asettuneitten uutisasukkaitten kulutuksen ja tuotannon avulla. Sen vuoksi rautatieyhtiö ei haluakaan mailleen laiskoja ja saamattomia, vaan toimeliaita ja tuottavia uutisasukkaita, jotka ovat halukkaat ja kykenevät työhön ja toimintaan. Henkilö, joka epäonnistuu kykenemättömyytensä takia, ei edistä liikennettä, mutta toimelias ja kykenevä uutisasukas, joka tarpeen tullen uskaltaa käydä käsiksi kovempaankin työhön, on hyödyksi itselleen ja ympäristölleen. Siinä siis Canadia Pacificin pyrkimykset asuttaessaan Kanadaa.
Joka tapauksessa jokaisen Kanadaan aikovan on syytä ottaa huomioon, että uusi, osaksi kehittymätön maa omine elinehtoineen asettaa uutisasukkaalle toisenlaisia vaatimuksia kuin hänen kotimaansa. On muistettava, että menestyminen missä tahansa riippuu ennen kaikkea mie-

hestä itsestään. Laskelmat osoittavat selvästi, että noin 50% miehistä joko kokonaan epäonnistuu elämän taistelussa, tai menestyy ainoastaan osaksi. Vaikka siirtyminen maasta toiseen monissa tapauksissa vaikuttaakin edullisesti, johtuen uudesta ympäristöstä ja itseluottamuksesta, ei se kuitenkaan voi muuttaa ihmisen perusominaisuuksia. Muutto ja uudet olosuhteet voi usein pakottaa panemaan parastaan ja kiihottaa uusiin voimainponnistuksiin, mutta jos ihminen ei ole saanut aikaan mitään kotimaassaan, ei hän luultavasti onnistu sen paremmin muuallakaan. Tämän käsittää varsin hyvin ainakin sellainen lukija, joka ei kuvittele vuoltavan puuveitsellä kultaa uudessakaan maassa. Maasta toiseen siirtymisen tuottama etu sisältyy yksinkertaisesti siihen, että maa, jonka asutus vielä on harva, ja jossa on suuria käyttämättömiä luonnonrikkauksia, tarjoaa kansalaisilleen suuremmat asemansa parantamismahdollisuudet kuin liika-asutuksen rasittamat ja luonnonantimiltaan niukemmat Euroopan maat, joissa sen lisäksi kovasta kilpailusta suoriutuminen edellyttää joko erikoisia synnynnäisiä lahjoja tai runsaita pääomia. On kuitenkin syytä muistaa, että uusi maa ei tarjoa huvituksia ja ajanvietettä samassa määrin kuin vanhojen maiden kylät ja kaupungit, ei ainakaan samaan luokkaan luettavia huvituksia. Ne, jotka tahtovat päästä eteenpäin, työskentelevät uudessa maassa yhtä ankarasti kuin kotimaassaankin, usein ankaramminkin. Onnistuminen uudessa maassa riippuu ennenkaikkea itse kunkin ahkeruudesta ja kyvystä osata säästää ja parantaa toimeentuloaan. Uusi maa ei ole kevytmielisiä eikä onnenonkijoita varten, ja sellaisten ainesten onkin parasta pysyä vanhassa kotimaassaan. Uransa uurtaminen uudessa maassa on kovan työn takana, ja ainoa uuden maan tarjoama etu on siinä, että siellä on riittävästi tilaa, kilpailu on pienempi, ja työmies, tekipä hän mitä tahansa, saa tavallisesti työstään paremman palkan.

Surullista vertailua.

Preeriomaakunnissa taivalteleva matkamies tapaa runsaasti edellä viitoiteltuja näkökohtia tukevia esimerkkejä. Toisella puolella tietä on kurjassa kunnossa oleva viljapelto. Maa on muokattu huonosti ja kylväminen on tapahtunut liian myöhään. Jos pysähtyy juttelemaan sellaisen maanomistajan kanssa, valittaa hän kovaa kohtaloaan ja sanoo katuvansa sitä päivää, jolloin hän astui tämän maan kamaralle. Hänen rakennustensa ulkoasusta pilkistää esiin saamattomuus ja laiskuus, talli on siivoton, ja koko hänen ympäristönsä on ikävä ja kaikessa on »ei-kelpaa»-leima. On turhaa vaivaa ja ajan hukkaamista jaella hänelle neuvoja, sillä hän on lujasti vakuutettu siitä, että hänelle on annettu vääriä tietoja jo ennen kotoa lähtöä. Hän on vahvasti siinä uskossa, että hän olisi kaikki tehnyt paremmin vanhassa kotimaassaan, ja sitä vastaan emme tahdo väittääkään.

Matkamiehen huomio kiintyy tien vastaisella puolella lainehtivaan hyvässä kunnossa olevaan vehnäpeltoon. Kaikkialla, minne huomio osuu, näkee todisteita tämän uutisasukkaan kuntoisuudesta ja ahkeruudesta. Maa on hoidettu hyvin ja kaikki on tehty hyvää tulosta silmällä pitäen. Rakennukset ovat sievät ja puhtaat, vihannespuutarhassa ei näe ainoatakaan rikkaruohoa, ja yksinpä aidatkin ovat hyvässä kunnossa. Omistaja kertoo että,

Bassano-sulku. Canadian Pacifikin kastelulaitoksia.

tullessaan tähän maahan hänellä ei ollut taskussaan montakaan kolikkoa, mutta nyt, muutamien vuosien kuluttua, hän on saavuttanut taloudellisen riippumattomuuden. Pääomat olivat niukat ja aluksi oli hänen kestettävä vaikeuksiakin, sillä Kanadassa saattaa sattua huonojakin vuosia, aivan kuten muuallakin, mutta huonojenkin satojen sattuessa hänen maansa tuottivat jotakin. Joka tapauksessa hän kulki kohti taloudellista hyvinvointia ja riippumattomuutta. Näistä esimerkeistä lukija lienee jo tehnytkin omat johtopäätöksensä.

Suunnilleen samaten on laita niidenkin, jotka tulevat Kanadaan rahattomina ansaitakseen omalla ansiotyöllään. Monetkin otaksuvat, että sikäläiset työnantajat joukottain seisoskelevat laivalaitureilla odotellen valtamerilaivojen saapumista tarjotakseen tulokkaille helppoja töitä ja suuria palkkoja. Usein he kuitenkin melkoisesti hämmästyvät huomatessaan, että Kanadassa, samaten kuin muuallakin, on itse »etsittävä» työtä. Jos tulokas ei osaa maan kieltä, eikä hänellä ole kokemusta esim. maataloustöissä, ei siinä tapauksessa — lukuunottamatta syksyä, jolloin säännöllisesti jokainen saa hyvin palkattua työtä joksikin ajaksi — ole suuriakaan työnsaannin mahdollisuuksia korkeilla palkoilla. Sellaisten on valmistauduttava tekemään työtä pienemmillä palkoilla kunnes ovat oppineet tarpeeksi englantia ymmärtääkseen heille annetut määräykset ja perehtyneet joko maatalous- tai muihin töihin ja niissä käytettäviin työvälineisiin, voidakseen tuottaa palkanmaksajalleen vastaavaa hyötyä. Tulokkaan, joka ei osaa edes jonkin verran maan kieltä, on valmistauduttava olemaan ensin opissa ja uskottava yhdellä sanomalla, että on suorastaan järjetöntä luulla voivansa saada yhtä hyvät palkat kuin harjaantuneet maatyöläiset ja muut ammattimiehet. On siis viisainta ryhtyä heti saatavissa oleviin töihin, ja aika, jonka kuluttua sellainen tulokas voi odottaa parempia palkkoja, riippuu yksinomaan hänen omista ponnistuksistaan ja kykyisyydestään. Onhan tunnettua, että Amerikassa maksetaan työstä eikä oppiarvoista.

On tapahtunut varsin usein että kelpaamattomia aineksia on tullut Kanadaan varustettuina liian suurilla toiveilla. Astuttuaan maihin he hämmästyvät huomatessaan, että tie hyvinvointiin onkin melkoisen pitkä ja vaikeampi kuin miksi he sen olivat kuvitelleet. Kanadassa pitää paikkansa sama vanha sääntö kuin muuallakin: »Joka tahtoo syödä, hänen on myöskin tehtävä työtä.» He eivät saa sellaisia työpaikkoja, joissa maksetaan korkeat palkat ja aika kulutetaan laiskotellen. Seurauksena on tyytymättömyys, ja he alkavat lähetellä kirjeitä kotimaassaan oleville ystävilleen, tuttavilleen ja sanomalehdille varoittaen kaikkia ja jokaista matkustamasta Kanadaan, selittäen, että heille annetut tiedot Kanadan olosuhteista olivat vääristeltyjä. Tavallisesti lausuvat he toivomuksen päästä onnellisesti takaisin vanhaan kotimaahansa, lisäten samalla, että heillä ei ole paluurahoja. Tämän tapaisia ihmisiä saapuu Kanadaan melko paljon, ja siinä suhteessa saavutetut kokemukset osoittavat, että maata, joka on vapaa sellaisista aineksista, voidaan pitää onnellisena. Sellainen aines on raskaana taakkana maalle, joka ponnistelee kehittääkseen uusista tulokkaistaan hyödyllisiä yhteiskuntansa jäseniä. Toisinaan sellaisistakin aineksista, käytyään ensin kovan koulun, voi tulla hyviäkin kansalaisia.

Monellakin, joka aikoo matkustaa Kanadaan, on siis varsin usein harhaanjohtavat käsitykset sikäläisistä oloista, eivätkä hämmästykseen tulekaan sellaiseen »ihanne-

maahan», jollaiseksi ovat Kanadaa kuvitelleet. Tällöin he alkavat oivaltaa, että ne, jotka siellä ovat menestyneet, ovat uutteria työntekijöitä, tarmokkaita ja taloudellisia miehiä ja naisia, ja että ne, jotka joko eivät ole ensinkään edistyneet tai ovat kokonaan rappeutuneet, kuuluvat jotakuinkin ilman poikkeusta siihen luokkaan, joka ei olisi saanut sen suurempia aikaan kotimaassaankaan, ja on siis sitä ainesta, joka laiskuutensa, avuttomuutensa ja epätaloudellisuutensa takia ei tulisi missään onnistumaan sen paremmin. Kanadassa, samaten kuin muuallakin maailmassa, tapaa lukemattomia esimerkkejä kummastakin luokasta. On totta myöskin se, että sama kestävyys, kunto ja tarmo epäilemättä johtavat Kanadassa paljoa parempiin tuloksiin kuin kotimaassa, jossa kilpailu on ankarampaa ja mahdollisuudet pienemmät kuin uudessa tilavassa ja rikkaassa maassa.

Millaisia töitä Kanadassa voidaan saada.

Lienee paikallaan muutama sana työstä yleensä Kanadassa. Ottaen huomioon, että Kanadassa on vielä laajoja aloja maata, jotka voidaan raivata viljelykselle, on helppo käsittää, että Kanadaan halutaan ennenkaikkea sellaisia tulokkaita, jotka harjoittavat maanviljelystä muodossa tai toisessa. Länsi-Kanadan pääelinkeino on maanviljelys, ja siitä myöskin johtuu, että keväisin, kesäisin ja syksyisin tarvitaan enemmän työvoimaa kuin talvella. Työpalkat vaihtelevat kuten muuallakin, riippuen kokemuksesta ja taidosta. Talvisin maksetaan keskimäärin 25 dollaria kuukaudessa asunnon ja ruuan kanssa. Ne, jotka sitoutuvat koko vuodeksi, saavat suuremman palkan ja erikoisen lisämaksun elonkorjuuajalta. Keväällä ja kesällä palkat vaihtelevat 30—45 dollarin kuukaudessa Keski- ja Itä-Kanadassa, mutta läntisissä maakunnissa maksetaan tottuneille maatyöläisille seitsemänkymmentäkin dollaria, paitsi asuntoa ja ruokaa. Palkat riippuvat työvoiman tarjonnasta, satotoiveista ja eri paikkakunnista, ja kahdella jälkimäisellä tekijällä onkin ratkaiseva merkitys. Elonkorjuuaika alkaa tavallisesti elokuun puolivälissä, ja silloin farmarit tarvitsevat siinä määrin apuvoimaa, että kokemattomatkin työläiset saavat hyviä palkkoja. Hyvinä satovuosina maksetaan elonkorjuupäivältä 4—6 dollaria. Koneenkäyttäjille ja lämmittäjille maksetaan huomattavasti korkeampia palkkoja, keskimäärin 10 dollaria päivältä asunnon ja ruuan kanssa. Elonkorjuuaika kestää tavallisesti elokuun puolivälistä marraskuun loppuun, toisinaan kauemminkin, riippuen kunakin vuonna vallitsevista ilmoista. Yleisenä ja lopullisena ohjeena on kuitenkin pidettävä sitä, että sen, joka ei osaa englantia eikä tunne kanadalaisia maanviljelys- ja työtapoja, on, lukuunottamatta elonkorjuuaikaa, valmistauduttava työskentelemään pienemmillä palkoilla kunnes on hankkinut riittävän kokemuksen ja edes jonkinlaisen kielitaidon.

Ansiomahdollisuudet muilla aloilla.

Tämän kirjasen päätarkoituksena on selostella maatalousoloja ja maatalouden eri aloilla tarjoutuvia mahdollisuuksia. Sen takia muita aloja selostelevat katsaukset

Maaseudun koulutalo.

ovatkin lyhyitä ja pääpiirteisiä, mutta joka tapauksessa totuudenmukaisia.

Kanadassa, kuten luonnollistakin, voi saada muitakin kuin maataloustöitä. On kuitenkin heti aluksi huomautettava, että vaikka Kanadan kauppa ja talousolot yleensä ei olekaan kärsinyt maailmansodasta ja sen jälkiseurauksista siinä määrin kuin monet muut vanhemmat maat, eivät työnsaantimahdollisuudet vuosien 1921—25 välisenä aikana ole olleet niin hyvin kuin olisi toivottavaa. Vuosi 1926 oli jo melko lailla parempi, ja toiveet vastaisiin aikoihin nähden ovat vieläkin paremmat.

Mitä työnsaantiin kaupunkipaikoissa tulee, on huomautettava, että niihin ei yleensä pitäisi perustaa laskelmiaan, ei ainakaan niiden, jotka eivät ole tottuneita ammattimiehiä eivätkä osaa maan kieltä. Niillä, jotka osaavat edes auttavasti englantia, on yleensä mahdollisuuksia kaikillakin aloilla. Ammattitaidottomain työnsaantimahdollisuudet kaupungeissa rajoittuvat tavallisesti sekatöihin rakennuksilla, ja palkat vaihtelevat kolmesta neljään dollariin päivässä ilman asuntoa ja ruokaa. Ruuan ja asunnon saa keskimäärin 7 dollarilla viikossa, riippuen kunkin vaatimuksista. Lienee syytä mainita, että ruoka tällä mantereella on yleensä parempaa ja vahvempaa kuin missään Euroopan maassa. Tottuneilla kielitaitoisilla ammattimiehillä on yleensä hyvät ansiomahdollisuudet kaupunki- ja tehdaspaikoissa, saaden dollarin ja sitäkin enemmän tunnilta.

Metsänhakkuussa ja uittotöissä, sahoissa, paperi- ja muissa tehtaissa ja kaivoksissa työskentelee melkoiset määrät norjalaisia, ruotsalaisia ja suomalaisia. Enimmät suomalaiset, mitä kaivoksiin tulee, työskentelee Porcupinen, Timiskamingin, Timminsin, Sudburyn seutujen kaivoksissa Ontariossa, Edmontonin lähistöillä Albertassa, ja Crows Nest Passin kaivoksissa British Columbiassa. Vuoden 1925 sopimusten mukaan Albertan kaivosmiesten palkat vaihtelevat 4,25—7 dollariin 8-tuntiselta työpäivältä, ja Ontariossa aputyöläisten palkat on vahvistettu 3,50 päivältä, ja ammattimiesten 96 sentiksi tunnilta. British Columbiassa palkat ovat hiukan korkeammat.

Norjalaiset ja suomalaiset ovat vallanneet hyvän jalansijan koko Pohjois-Amerikan järvi- ja merikalastuksessa. Pohjois-Amerikan suurin kalansäilytyslaitos on suomalais-

ten omistama, ja ansiomahdollisuudet sillä alalla ovat olleet parhaisiin työmaihin verrattavissa.

Erikoisen mainitsemisen arvoisia suomalaisten erikoistyöaloina ovat Itä- ja Länsi-Kanadan laajat metsätyöt, ja Itä-Kanadan lukuiset tehdasrakennukset. Metsätöissä on tänä talvena maksettu keskimäärin 60 dollaria kuukaudessa, asunto ja ruoka siihen luettuna, ja urakkatöissä ansiomahdollisuudet ovat vaihdelleet 4—10 dollarin välillä päivää kohti, riippuen metsistä, paikkakunnista ja kunkin tottuneisuudesta. Tehdasrakennustöistä huomattavimmat sijaitsevat Ouebecin maakunnassa Itä-Kanadassa, ja suurin niistä on Duke, Price & David-yhtymän omistamat alumini- ja muut tehtaat St. Joseph d'Alma'ssa ja sen ympäristöillä. Mainittu yhtymä on pannut alulle Arvida-nimisen uuden kaupungin rakennustyöt. Palkat näillä työmailla vaihtelevat kolmesta viiteen dollariin päivää kohti, riippuen työn laadusta ja ammattitaidosta.

Naisten mahdollisuudet Kanadassa.

Naispuolisen työvoiman kysyntä on Kanadassa vilkas ja jotakuinkin rajaton kaikkina vuodenaikoina, ja jokainen taloustehtävissä todellista kokemusta omaava naispuolinen tulokas voi olla varma hyvin palkatun työpaikan saannista. Palvelijattarille maksetaan 25—45 dollaria kuukaudessa, joskus enemmänkin, asuntoineen ja ruokineen. Niiden, jotka eivät osaa englantia eivätkä tunne maan tapoja, on tavallisesti tehtävä työtä pienemmällä palkalla pari ensimäistä kuukautta.

Kanada on vapaamielinen maa, jossa naisilla on samat oikeudet kuin miehilläkin, ja he saavat äänestää kaikissa valtakunnan ja kunnallisissa asioissa. Maassa on muuten enemmän miehiä kuin naisia, johtuen siitä, että miehiä yleensä saapuu enemmän kuin naisia. Siitä taas on ollut seurauksena, että suuri joukko uutisasukkaita on pakoitettu elämään farmeillaan nuorina miehinä naisten puutteen takia.

Kehityksen kulku pääpiirtein katsoen.

Niiden, jotka epäilevät Kanadan edellytyksiä huolehtia yhä kasvavasta asukasluvustaan, ja jotka ehkä eivät käsitä miksi pohjoismaalaisia kehoitetaan tulemaan avuksi Kanadan kehittämis- ja rakennustyöhön, tulisi tutkia hiukan tarkemmin seuraavassa esitettyjä lukuja ja numeroita, joista ilmenee vielä suurimmaksi osaksi hyödyntämättömät luonnolliset tulolähteet. Erittäinkin olisi syytä tarkastella Kanadan tuotannon kehitystä vuodesta 1900 alkaen, josta ilmenee ei ainoastaan maataloustuotannon, karjanhoidon ja maitotalouden, vaan myöskin kaivos- metsä- ja teollisuustuotannon ja kalastuksen kehitys.

Seuraavista virallisista numeroista ilmenee Kanadan maataloustuotannon kehitys vuosien 1900—1922 välisenä aikana, ja ne ovatkin omiaan vahvistamaan luottamusta Kanadan tulevaisuuteen.

Kylvetyn pinta-alan lisääntyminen vuosien 1900—1922 välisenä aikana.

	1900		1922	
Vehnää	4,224,542	acrea	22,422,693	acrea
Kauraa	5,367,655	»	14,541,229	»
Ohraa	871,800	»	2,599,520	»
Ruista	176,679	»	2,105,367	»
Pellavaa	23,086	»	565,479	»
Perunoita	448,743	»	683,594	»
Heinää	6,543,423	»	10,001,667	»

Seuraavat viralliset numerot osoittavat Kanadan maataloustuotannon erihaarojen merkityksen vuotuisena kansallisena tulolähteenä.

Kanadan pääasiallisimmat tuotteet.

Maataloustuotanto v. 1922.

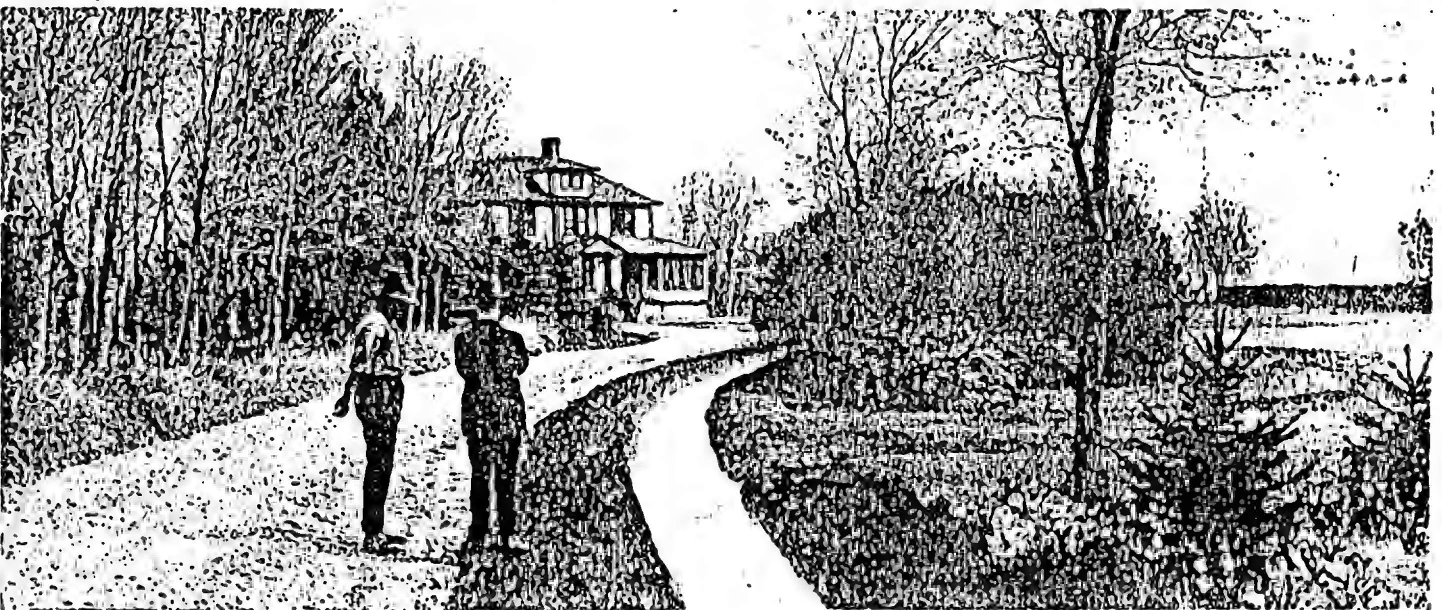
Maanviljelystuotteita	Doll.	962,526,000: —
Karjaa	»	77,548,000: —
Villoja	»	3,180,000: —
Maitotaloustuotteita	»	250,618,000: —
Hedelmiä ja vihanneksia	»	55,855,000: —
Siipikarjaa ja munia	»	58,815,000: —
Vuotia	»	1,504,000: —
Sokeripuutuotteita	»	5,576,000: —
Sokerijuurikkaita	»	1,645,000: —
Tupakkaa	»	5,548,000: —
Maataloustuotanto yht.	Doll.	1,421,815,000: —

Kalastus 1922	Doll.	41,900,000: —
Mineraalit 1922	»	183,029,000: —
Turkikset 1921—1922	»	17,438,000: —
Metsätuotteet 1920	»	312,683,000: —

Eri maakuntien teollisuustilastoa v. 1920.

Maakunta	Toimialojen lukumäärä	Pääoma Dollareissa	Työntekijöitten lukumäärä	Tuotteiden arvo Dollareissa
Nova Scotia	2.440	148.194.000:—	28.342	163.059.000:—
Prince Edw. Island	525	3.153.000:—	1.623	6.982.000:—
New Brunswick	1.560	109.393.000:—	21.055	113.628.000:—
Quebec	11.518	1.030.579.000:—	205.107	1.120.263.000:—
Ontario	17.538	1.703.454.000:—	334.192	2.010.484.000:—
Manitoba	1.855	118.462.000:—	28.687	175.495.000:—
Saskatshewan	2.298	40.019.000:—	10.394	72.390.000:—
Alberta	1.983	60.391.000:—	14.316	98.245.000:—
British Columbia	2.673	224.423.000:—	20.892	258.545.000:—
Yukon	13	1.468.000:—	60	280.000:—
Koko Kanada	42.406	3.439.527.000:—	681.698	4.019.371.000:—

Edellisistä numeroista ilmenee, että Kanadan hyvinvointi ei johdu yksinomaan maanviljelyksestä, niin huomattava asema kuin sillä muuten onkin. Kanadassa, kuten monissa muissakin sen tapaisissa maissa, on todettu, että laaja ja tuottava maanviljelys on muidenkin tuotan-

Eräs hyvin hoidettu farmi kasteluseudulla.

non haarojen kulmakivi, ja siksi Kanadan olojen tuntijat haluavatkin saada kansoitetuksi viljelemättömät alat mahdollisimman pian, vaikkapa se tulisi kalliiksikin; kuten esim. Canadian Pacific on menetellyt.

Preeriomaakunnat.

Kanadan kautta maailman kuulu preerioalue ulottuu noin 800 engl. peninkulman eli noin 1,280 kilometrin levyisenä kaistaleena Ontarion maakunnan länsirajasta aina Kalliovuoriin saakka. Se on jaettu kolmeen Manitoban, Saskatshewanin ja Albertan maakuntiin, jotka tunnetaan yhteisellä nimellä preeriomaakunnat. Juuri tämän alueen rajojen sisäpuolella ovat toistaiseksi Kanadan suurimmat viljelemättömät viljelyskelpoiset maat, joiden kokonaispinta-ala on suunnilleen kaksi kolmannesta Yhdysvaltain kaikesta viljelyskelpoisesta maasta.

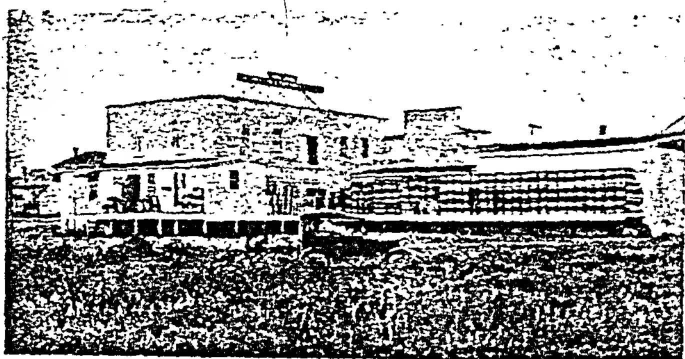
Näiden suunnattomien tasankojen viljelysarvo ilmenee allaolevasta taulukosta, joka osoittaa sadon acrea kohti kussakin kolmessa preeriomaakunnassa verrattuna Yhdysvaltain neljään suurimpaan viljaa tuottavaan valtioon 20 vuoden aikana. Numerot ovat busheleissa acrea kohti, ja busheli vehnää painaa 27,22 kg., ja acre on 0,405 hehtaaria.

Maakunnat ja valtiot	1904	1905	1908	1910	1914	1916	1920	1922	1923
Manitoba	16.5	21.1	17.3	13.5	15.5	11.0	14.0	19.3	12.0
Saskatshewan ...	17.5	23.0	12.6	15.5	12.4	16.3	11.2	20.2	21.0
Alberta	16.6	21.5	18.3	12.7	15.3	25.0	20.0	11.2	26.5
Yhdysvaltain valtiossa									
Pohjois-Dakota .	11.8	14.0	11.6	5.0	11.2	5.6	9.1	14.1	8.0
Etelä-Dakota ...	9.0	13.7	12.6	12.8	9.1	6.8	9.0	13.2	9.0
Minnesota	12.8	13.3	12.8	16.0	10.6	7.6	9.7	13.9	12.0
Kansas	12.4	13.9	12.6	14.0	20.5	12.2	12.2	12.8	13.0

Ottaen huomioon, että näin loistavia tuloksia osoittava maa maksaa noin neljänneksen ja korkeintaan puolet siitä, mitä maiden hinta on neljässä edellä mainitussa Yhdysvaltain valtiossa, joissa tulokset saman ajan kuluessa kuitenkin ovat melkoisesti huonompia, jonka lisäksi kuljetus- ja tuotantokustannukset Kanadassa ovat huomattavasti pienemmät, on sanomattakin selvää, että se, joka perustaa toimeentulonsa maanviljelykseen, ei tee hullummin koettaessaan onneaan Kanadassa.

Muuten on mielenkiintoista panna merkille, että Yhdysvaltain farmarit, jotka tuntevat tarkemmin Kanadan tarjoamat edut, siirtyvät tuhansittain vuodessa Kanadaan. Tämä siirtyminen viimeksi kuluneitten vuosien aikana on ollut siksi huomattava, että se on ollut suurimpana siirtolaistulvana Kanadan preeriomaakuntiin.

Näissä maakunnissa Canadian Pacific rautatie omistaa neljä ja puolimiljoonaa acrea mitä parhaimpia maita, joita se tarjoo entistä edullisemmilla ehdoilla, joten siis Kanadan läntisissä maakunnissa on tarjona entistäkin paremmat alkamismahdollisuudet maata haluaville. Seuraavasta yleiskatsauksesta ilmenee kunkin maakunnan maasto, ilmasto, pinta-ala y.m.s. seikat.

Osuusmeijeri.

Manitoba.

Manitoban maakunta on itäisin kolmesta preeriomaakunnasta, ulottuen Yhdysvaltain rajasta Hudsonin lahteen pohjoisessa. Idässä se rajoittuu Ontarion ja lännessä Saskatshewanin maakuntaan. Sen pinta-ala on 251,000 engl. neliöpeninkulmaa, ja asukasluku noin 610,000 henkeä. Idästä länteen matkustava saa ensimäiset vaikutuksensa ja käsityksensä Kanadan kuuluisista preeriomaakunnista saapuessaan junalla Winnipegin kaupunkiin. Maanpinta on alavaa, enimmäkseen tasaista, ja maaperä on hedelmällistä mustaa multaa. Puita ei näe muualla kuin joitakin poppelilehtoja siellä täällä hajallaan, ja jokien varsilla syrjäisemmissä seuduissa näkee paksurunkoista metsää.

Tässä maakunnassa, joka asutuksensa puolesta on vanhin preeriomaakunta, ei enää ole vapaita maita juuri nimeksikään liikenneväylien varsilla, ja tämä maakunta onkin jonkinlaisena lännen porttina, jonne idästä länteen matkaavat siirtolaiset tavallisesti ensiksi pysähtyvät. Sen pohjoisosissa on vielä halpojakin vapaita maita, ja myöskin valmiita maatiloja on saatavissa, mutta hinnat ovat korkeammat kuin muissa preeriomaakunnissa.

Saskatshewan.

Saskatshewan on keskimäinen kolmesta preeriomaakunnasta, ja sen rajojen sisällä ovatkin koko Kanadan parhaat viljelysmaat, ja tämä maakunta tuottaakin runsaasti puolet Kanadan vuotuisesta vehnäsadosta. Pinta-alaltaan se on 242,808 eng. neliöpeninkulmaa, ja on siis runsaasti kaksi kertaa suurempi kuin Englanti ja Irlanti yhteensä. Tähän saakka toimitettujen tutkimusten mukaan viljelyskelpoisten maitten pinta-ala on 70,000,000 acrea, josta vasta 25 milj. acrea, eli noin kolmannes, on varattu viljelykselle. V. 1901 oli Saskatshewanin asukasluku lähes 100.000, mutta vuoteen 1924 mennessä se lisääntyi 800,000:teen henkeen. Saskatshewanissa on siis vapaita maita tällä hetkellä noin 50 milj. acrea, siis lähes 25 milj. hehtaaria. On kuitenkin varsin todennäköistä, että nämä maat tulevat hupenemaan olemattomiin verrattain pian,

sillä uutisasukastulva Itä-Kanadasta, Yhdysvalloista, Skandinavian ja Euroopan maista on viime vuosina ollut entistä vilkkaampi.

Yli 70% tämän maakunnan asujamistosta asuu maaseuduilla, ja maanviljelys, kuten luonnollistakin, on pääelinkeinona. Halutuimpia ovat sellaiset uutisasukkaat, jotka ovat halukkaita oppimaan ja omaksumaan käytännössä olevat viljelystyöt ja tavat, asettuakseen myöhemmin maanviljelijöiksi.

Alberta.

Albertan pituus pohjoisesta etelään on noin 750, ja leveys vaihtelee 200—540 peninkulmaan. Pinta-alaltaan se on 255,000 neliöpeninkulmaa, ja on siis suurempi kuin Ranska ja Saksa yhteensä. Hehtaareissa lausuttuna Albertan pinta-ala on 158,878,600 ha. Noin 1,510,400 hehtaaria on järviä ja jokia. Jos kokonaispinta-alasta vähennetään pois Kalliovuorten itärinteillä olevat autiot maat, jää jälelle noin 75 milj. acrea viljelyskelpoista maata. Noin 42 milj. acrea, eli siis puolet koko maakunnan viljelyskelpoisesta maasta on n.s. homestead- eli itsenäistä valtion maata, jota käytetään etupäässä rautateitä, patoja kastelulaitoksia ja malliviljelyksiä varten.

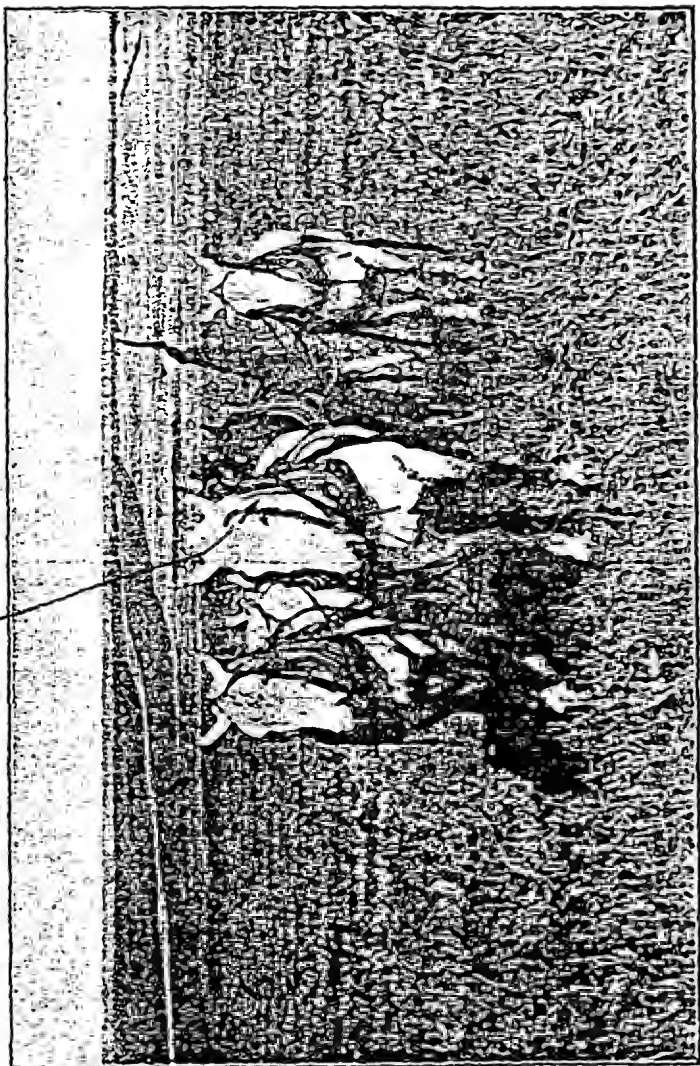
Kartalta katsoen ja monista hiljattain syntyneistä pikkukaupungeista päättäen voidaan huomata, että tämän maakunnan asutus ainakin viime vuosiin saakka on suuntautunut pääasiallisesti pohjoista kohti. Tavallisesti kuulee puhuttavan Etelä-, Keski- ja Pohjois-Albertasta, ja vaikka rajat niitten välillä saattavatkin olla mielivaltaiset, on niitten välillä kuitenkin siksi suuret eroavaisuudet, että tällainen jaoittelu pitää paikkansa ilmastollisesti ja maastollisesti, ja samalla myöskin eri elinkeinoista puhuttaessa. Kalliovuorten itäisillä rinteillä olevilla suurilla laidunmailla harjoitetaan nimittäin nautakarjanhoitoa. Pohjoiset ja läntiset osat ovat mitä parhaita vehnänviljelysmaita suuremman sademääränsä takia, mutta eteläinen Alberta sopii parhaiten sokerijuurikkaille ja muille sellaisille viljelyskasveille, jotka menestyvät kuivassakin maaperässä.

Ilmanala ja vuodenajat.

Maanviljelyksen vuotuiset tulokset ja elämän mukavuudet yleensä riippuvat suuresti vallitsevasta ilmastosta, ja sen takia varsinkin niille, jotka aikovat perustaa kotinsa vieraaseen maahan, on ilmastollisilla seikoilla varsin suuri, melkeinpä suorastaan ratkaisevakin merkitys. Kuuma ja kostea ilmasto, kuten jo aikaisemmin on osoitettu, ei monestakaan eri syystä sovi pohjoismaalaisille. On tosin olemassa vanha sananparsi, että täydellistä ilmanalaa ei ole missään. Tultaneepa minne tahansa, on ilmastossa aina jotakin huonoa ja sopimatonta ja vaihtamisen aihetta. Ilmastollisesti harva maa maailmassa tarjoaa siinä määrin valinnan varaa kuin Kanada. Preerioilla ilmasto on kuiva ja kova. Tyynen valtameren rantamilla talvi on miltei tuntematon, eteläisessä Ontariossa on kuuma, ja Atlannin rannikoilla on kylmähkö kesä ja raaka kostea talvi.

Preeriomaakuntien ilmaston erikoisena piirteenä on sen terveellisyys, ja kuolevaisuusprosentti on pienempi kuin

missään muussa yli maailman ulottuvan brittiläisen maailmanvallan osassa. Toinen huomattava piirre on se, että se on terveellinen myöskin kotieläimille. Useimmat Euroopassa raivoavat taudit, kuten karjarutto, turpa- ja sorkkataudit ovat kokonaan tuntemattomia Kanadassa. Kuolettavista kulkutaudeista ei kuule puhuttavankaan,

Maanmuokkausta preerioilla.

ja siksi voikin täydellä syyllä sanoa, että preerioitten ilmasto ja muut olosuhteet ovat erikoisen terveelliset ja nehän ovat varteen otettavia etuja.

Manitoban, itäisen ja pohjoisen Saskatshewanin ja pohjoisen Albertan ilmasto on kylmä, mutta terveellinen. Joskus saattaa sattua lumimyrskyjä ja lyhempiaikaisia ankarampia pakkasia. Maanpinta kuivuu ja jäätyy marras- ja joulukuussa. Lumi on kuivaa ja jauhomaista, suhteel-

lisesti vähän, ja sulaa aikaisin keväällä. Ilma on selkeä ja kuiva, ja aurinko paistaa pilvettömältä taivaalta. Länsi-Kanadalle ominainen kirkas päiväpaiste ei tee ilmaa liian kuumaksi, sillä kuiva ilma ja lauhkeat yöt tasoittavat lämpömäärän kesäisin ja lieventää talven pakkasia lumen kanssa.

Eteläisessä Albertassa ja läntisessä Saskatshewanissa esiintyvä »tshinuuk»-tuuli on omituinen ilmiö Kanadan ilmastossa. Se on kuiva ja lämmin lännestä ja lounaasta puhaltava tuuli. Se on kuiva sen takia, kun tuulen mukana kulkeva tuoreus tiivistyy sateeksi kohdatessaan Kalliovuorten kylmät rinteet, ja jälelle jää kosteuden tiivistyessä ja haihtuessa syntynyt pysyvä lämpö. Näitten tuulten vaikutus, varsinkin talvisin, on suorastaan hämmästyttävä, sillä niitten puhaltaessa lumi sulaa kokonaan muutamissa päivissä, ja tavallisesti seuraa lämmin kevät.

Varsin yleinen lienee vieläkin se käsitys, että pohjoiset seudut ovat epäedullisia viljan kypsymiselle, mutta todellisuudessa asian laita on kuitenkin päinvastoin. Pohjoisessa päivät ovat pitemmät ja aurinko paistaa kauemmin, vaikuttaen edullisesti viljojen kypsymiseen, varsinkin mitä kasvitymään ja proteinipitoisuuteen tulee. Pisimpinä kesäpäivinä hämärä kestää klo 10 illalla, ja aamuisin aurinko nousee jo kolmen aikana, vastaten siis suunnilleen Etelä-Suomen päivän pituutta kesäkuukausien aikana. Kasvuaikana ilma on leuto ja miellyttävä, ja lehdoissa tuoksuvat villit ruusut ja kirsikat.

Preeriomaakunnissa saattaa sattua kuivia ja märkiä aikakausia ja niukkoja ja erikoisen hedelmällisiä vuosia, kuten kaikkialla muuallakin. Useimmiten kuitenkin sataa tarpeeksi, harvemmin liiaksi, ja märkiä kesiä sattuu vieläkin harvemmin, ja siitä myöskin johtuu, että keskinkertaiset sadot ovat lukuisempia kuin runsaat, ja niukkoja satovuosia sattuu harvemmin. Niissä seuduissa, joissa sademäärä on pienin, saadaan tavallisesti runsain vehnäsato acrea kohti. Pienestä sademäärästä johtuu, että kasveille välttämättömät ravintoaineet pysyvät maassa eivätkä kulje veden mukana puroihin ja jokiin.

Syksy on läntisen Kanadan miellyttävin vuodenaika. Syys- ja lokakuussa taivas tavallisesti on kirkas, ilma on kuiva ja raikas, ja niinä aikoina mielellään oleskelee ulkoilmassa. Silloin on metsästäjien ja ulkoilmaurheilijoitten suotuisin aika. Kaikki elonkorjuu- ja puntityöt suoritetaan ulkoilmassa. Ainoastaan jyvät viedään suojiin, mutta oljet jotakuinkin ilman poikkeusta jäävät puimakoneitten kasaamiin suuriin kasoihin, ja käytetään talvisin nautakarjan ruuaksi ja myöskin suojaksi pakkasia ja tuulia vastaan, ja loput tavallisesti poltetaan seuraavana keväänä.

Loppulauseena voidaan siis mainita, että vaikka preeriomaakuntain talvi onkin kylmä, kulkee elämä tavallista tasaista kulkuaan. Asuinhuoneet ovat lämpöiset, ja ulos mentäessä pukeudutan lämpimiin vaatteisiin, ja talven ulkotyöt sujuvat vaikeuksitta. Lapset leikkivät ulkona, unhottaen kokonaan pakkasen, ja heidän punaiset poskensa ovat todisteena alhaisen lämpömäärän vahvistavasta vaikutuksesta. Mitä esim. preeriomaakuntien pakkasiin ja yleensä talveen tulee, ei varsinaisista pakkasista kannata edes puhuakaan, varsinkaan Suomen talveen verraten. Talviaika preeriomaakunnissa käytetään valjaitten ja työkalujen korjaamiseen, kotieläinten hoitoon, kyläilyihin ja yhteisiin rientoihin. Lyhyesti sanoen Kanadan preeriofarmarin talvi on helppo, sillä hänellä, var-

Heinänteko.

sinkin Suomen oloihin verraten, ei ole juuri mitään tekemistä marraskuun lopusta maaliskuun loppuun tai huhtikuun alkuun, jolloin alkavat varsinaiset kevättyöt.

Varsinainen maanviljelys ja pääasiallisimmat viljelyskasvit.

VEHNÄ. Kanadan maanviljelyksen tärkein haara on viljan viljelys, ja koska Länsi-Kanadan maaperä ja ilmasto ovat erikoisen sopivat vehnänviljelykselle, tulee kaukainen länsi kaikesta päättäen edelleenkin olemaan maailman suurimpana vilja-aittana, ja sitä edellyttävät monet muutkin tärkeät seikat, kuten maan hintojen halpuus, huokea työvoima, hyvät rahalaitokset, maailman parhaat ja huokeimmat säilytys- ja kuljetusmahdollisuudet, ja hyvät vientimarkkinat.

Kaikki preeriomaakuntien tuottama vehnä on maailman parasta, kovaa punaista kevätvehnää. Se sisältää suuret määrät kasvitymää ja proteinia ja mahdollisimman vähän vettä, ja siksi Kanadan vehnät ja jauhot ovat tunnetut kautta maailman parhaiksi. Neljänätoista vuotena peräkkäin Chicagon maailmannäyttelyssä annettu ensimäinen palkinto vehnästä on mennyt Kanadaan.

Vehnä preeriomaakunnissa kylvetään tavallisesti huhtikuun alussa, joskus aikaisemminkin. Leikkuu tapahtuu tavallisesti elokuun puolivälistä alkaen, sillä se vehnälaji, Marquis-vehnä, jota eniten viljellään preeriomaakunnissa, vaatii keskimäärin 104 päivää kasvamis- ja kypsymisaikaa. Viimeksi kuluneina vuosina on keksitty useitakin uusia vehnälajeja, jotka kypsyvät noin 15 päivää lyhyemmässä ajassa, ja jos uusien pikemmin kypsyvien vehnälajien laatu saadaan Marquis-vehnää vastaavaksi, tulee siitä olemaan seurauksena, että aikaisempi vehnänkasvuraja siirtyy noin 150 engl. peninkulmaa, eli 240 kilometriä pohjoisemmaksi, ja Kanadan preeriomaakuntien merkitys vehnäntuottajana tulee entisestäänkin lisääntymään.

Noin 90% kaikesta Kanadan vehnästä puidaan suoraan pellolta aumaamatta ja viljat kuljetetaan elevaattoreihin sitä mukaa kun vilja saadaan oljista irti. Jos farmi on kaukana rautatiestä, pannaan jyvät väliaikaisiin säiliöihin ja viedään vasta talven tultua markkinapaikoille. Viime vuosina Kanadan vehnäntuotanto on pysytellyt 400 milj.

bushelin paikkeilla, milloin enemmän tai vähemmän, edustaen tänä vuonna noin 500 milj. dollaria nykyisten hintojen mukaan laskien.

RUIS. Toinen varsinainen leipäviljalaji Amerikan mantereella on ruis. Western N:o 1 ja 2, joiden hintailmoituksia näkee jotakuinkin jokaisessa suomalaisessa sanomalehdessä, on amerikkalaista ruista. Amerikassa, ainakin siellä oleskelleet suomalaiset hyvin tietävät, ei viime vuosiin saakka ole käytetty ruisleipää, joten kotimainen rukiin kulutus on pieni, ja koska ruis on pääasiallisesti vientiviljaa, ei sen viljelys kannattavuudestaan huolimatta ole päässyt suurempaan vauhtiin Kanadassakaan. Kanadan kokonaistuotanto on vaihdellut vuosittain 12—16 milj. bushelin välillä, riippuen kunkin vuoden sadosta. Rukiille sopivia viljelysmaita on Kanadassa runsaasti, ja viime aikoina n.s. suviruis on voittanut nopeasti alaa.

KAURA. Preerioilla siis kasvatetaan pääasiallisesti vehnää. Pohjois- ja itäosissa on laajoja, osaksi vielä metsien peittämiä maita, ja niiden viljelykselle raivatut osat ovat kuuluisia kauranviljelyksestään. Näillä seuduilla maaperä on siksi viljavaa, että kesannoimisella ei ole suurtakaan käytännöllistä merkitystä, ja syys- ja kevätkylvöt tehdään tavallisesti ilman kesannoimista. Kauranviljelys Kanadassa onkin varsin tärkeä. Kauraa kulutetaan melkoiset määrät kotimaassakin, ja kun se sen lisäksi on hyvin kaupaksikäypää vientiviljaa ja satoisuus tavattoman runsas, joskus yli sadankin bushelin acrea kohti, on kaura vallannut varsin huomattavan aseman Kanadan maataloustuotannossa.

OHRA. Ohra on viljalaji, jolla on verrattain vähäinen merkitys Kanadan maataloustuotannossa. Ohraa käytetään pääasiallisesti sikojen ja myöskin siipikarjan ravinnoksi, ja siksi sen viljelykseen ei Kanadassa kiinnitetä sanottavampaa huomiota. Huolimatta siitä, että ohra Kanadassa tavallisesti kylvetään huonoimpiin maihin, sai Länsi-Kanada kuitenkin ohrastaan ensimäisen kansainvälisen palkinnon v. 1923.

PELLAVA. Missä maa on vapaa rikkaruohoista, siellä on pellavan oikea paratiisi, ja Länsi-Kanadan preeriot ovat juuri sellaisia maita. Kanadassa ei pellavaa viljellä sen kestävien kuitujen, vaan kalliitten siementen takia. Pellavansiementen kysyntä maailman markkinoilla on suuri, ja pellavasta saadaan parhaat rahalliset tulokset acrea kohti. Yhden pellavasadon jälkeen maa on sellaisessa kunnossa, että siitä ei saa kunnollista viljasatoa ilman kesannoimista, ja vaikka puintikustannuksetkin ovat noin kaksi kertaa kalliimmat kuin tavallisen viljan, sopii pellavanviljelys sittenkin kanadalaiselle farmarille, sillä hänen käytettävissään ovat runsaat ja halvat maat.

HEDELMÄNVILJELYS. Preeriomaakuntien pohjoisosissa kasvaa runsaasti kaikenlaisia villiä marjoja ja hedelmiä, kuten vadelmia, puolukoita, mustikoita, karviaismarjoja, mansikoita, y.m. Istutetut marjat antavat kaikkialla runsaita tuloksia, samaten myöskin kylmänkestävät omenat ja kirsikat. Omenia Kanada tuottaa melkoiset määrät yli oman kulutuksensa, ja varsinaiset tuotantopaikat ovat Nova Scotia maakunta, Niagaran niemimaa ja British Columbia. Tällä mantereella kulutetaan hedel-

Kaurapelto Albertassa.

miä ja marjoja suunnattomat määrät kaikenlaisina säilykkeinä ja mausteina, ja hedelmäin ja marjojen viljelys on kehittymässä huomattavaksi tulolähteeksi, ollen raha-arvoltaan v. 1923, 33,169,343 dollaria.

Maitotalous.

Aikaisemmin läntinen Kanada oli miltei yksinomaan viljaa-tuottava maa, mutta viime vuosina maitotalous on alkanut muodostua yhä tärkeämmäksi tekijäksi. Keskisuuruisen talon lypsykarja käsittää tavallisesti 5—6 lehmää, ja niistä jokainen tuottaa vuosittain keskim. 4,000 naulaa (0,453 gr.) maitoa, ja siitä saadaan noin 148 naulaa voita. On kuitenkin syytä huomauttaa, että Kanadassa on vieläkin tuhansittain sellaisia maalaistaloja, jotka ostavat tarvitsemansa lihan, leivän, maidon ja voin. V. 1923 oli maitotaloustuotteiden kokonaisarvo 238,693,885 dollaria, ja preeriomaakuntien tuotanto ja kehitys ilmenee seuraavasta taulukosta.

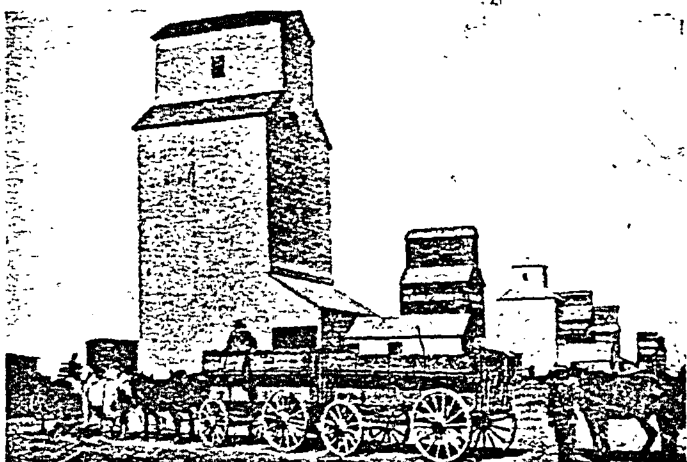
Vuosi	Alberta	Saskatchewan	Manitoba
1910	$ 1,500,000: —	$ 1,200,000: —	$ 2,300,000: —
1918	» 10,387,000: —	» 6,051,000: —	» 11,420,000: —
1923	» 22,975,000: —	» 19,366,000: —	» 13,223,000: —

Nautakarja käy laitumella Länsi-Kanadassa koko vuoden, ja hakee suojansa ja ruokansa itse, mutta lypsykarjaa on ruokittava navettaan 4—6 kuukautta vuodessa, riippuen eri paikkakunnista. Talvirehuina käytetään tavallista alfalfa-heinää, apilasta, kauroja, maissia ja auringonkukkia. Jokaisen kanadalaisen farmarin maa kasvaa kaikkia talvisin tarvittavia väkirehuja, paitsi öljykakkuja, jotka on ostettava, milloin niitä välttämättä tarvitaan, ja siksi maidontuotannosta johtuvat kustannukset ovatkin perin pienet.

Maidon kysyntä maitona on suhteellisesti pieni, varsinkin etäisemmissä maanviljelysseuduissa, mutta kerman kysyntä voin valmistusta varten on rajaton. Useimmissa paikoissa farmarit kuorivat itse tuottamansa maidon ja myyvät ainoastaan kerman, ja kuorittu maito syötetään sioille, vasikoille ja kanoille. Tässä yhteydessä lienee paikallaan huomauttaa, että Kanadan maitotalous yleensä on vielä huomattavasti alkuperäisemmällä asteella kuin esim. Suomessa. Osuusmeijereitä ei ole koko laajassa maassa kuin ani harvoja, ja nekin kituvat hoidon puutteessa kaikkialla muualla paitsi skandinavialaisten asuttamilla seuduilla, joten jo yksin periaatteellisen puolen edelleen kehittäminen tarjoaisi runsaasti tehtävää yrityshaluisille miehille.

Keinotekoinen kastelu.

Kalliovuorten vaikutuksesta on sademäärä muutamissa osissa Albertan maakuntaa liian niukka, varsinkin muutamille viljelyskasveille. Kauan kuivana olleessa maassa on kuitenkin runsaasti aikojen varsilla kasautuneita nit-

Elevaattoreja maaseutuasemalla.

raatteja ja muita kivennäiskasviravintoaineita, tehden tavallisesti maaperän erikoisen hedelmälliseksi, houkutellen keksimään keinoja niiden hyödyntämiseksi. Keinot lopulta keksittiinkin, sillä v. 1902 Alberta Railway & Irrigation Company (Albertan Rautatie ja Kasteluyhtiö) sai oikeuden rakentaa keinotekoiset kastelulaitokset lähelle Lethbridgen kaupunkia.

Keinotekoinen maan kasteleminen tapahtuu siten, että vuoristoista virtaavien jokien vesi nostetaan sulkujen avulla niin korkealle, että se virtaa suurempia kanavia myöten kasteltavien maiden halki. Pääkanavasta vesi johdetaan lukuisia pieniä kanavia myöten useimpiin kohtiin kasteltavaa aluetta, ja näistä kanavista haarautuu taas lukuisia, noin pienen auran tekemän vaon suuruisia kanavia, joita myöten kasteluvesi juoksee haluttuun paikkaan, ja siten tarpeen tullen koko kasteltava alue voidaan upottaa veden alle, tai kastella ainoastaan niitä kohtia, jotka näyttävät kärsivän kuivuudesta.

Sittemmin kastelulaitoksia on rakennettu useampiakin yhtiöitten ja yksilöitten toimesta, mutta suurin kaikista on Canadian Pacificin rakennuttama kanavasysteemi Calgaryn kaupungin itäpuolella. Pacificin kastelualue jakautuu kahteen osaan, läntiseen ja itäiseen, joista edellinen on 45 engl. peninkulmaa leveä ja 65 penink. pitkä, ja sen avulla voidaan pitää kasvukosteana 223,000 acren laajuinen ala, ja jälkimäisen lohkon pinta-ala on 1,245,000 acrea, josta 400,000 acrea voidaan kastella keinotekoisesti Näistä lohkoista vielä on vapaana joitakin kymmeniätuhansia acreja. Joitakin vuosia sitten Canadian Pacific osti ensin mainitun yhtiön oikeudet ja maat, lisäten siten kastelualueitaan 120,000 acrella, josta osa vielä on myymättä.

Kuivia aikoja saattaa joskus sattua niissäkin maissa, joissa sademäärä on joko runsas tai normaali, mutta keinotekoinen kastelu poistaa tyyten sen vaaran ja takaa farmareille varman ja runsaan jokavuotisen sadon. Kanadan kastelulaitoksilla varustetut alueet tulevatkin olemaan Kanadan »maanviljelyspuutarhoja» ja parhaimpia paikkoja Atlannin ja Tyynen valtameren välillä. Lehtbridgen kastelualueilla suoritetut kokeet osoittavat, että

keinotekoisen kastelun avulla vehnäsato lisääntyi 29:llä, kaurasato 79:llä, ja herne- ja perunasato 252:lla bushelilla acrea kohti. Keskimääräinen alfalfa-heinäsato on vuosien kuluessa ollut neljä tonnia acrea kohti. Myöskin puut, vesimeloonit, hyötymansikat ja kaikenlaiset muut hedelmät ja marjat antavat tavattoman runsaita satoja, ja kun näiden etujen lisäksi vielä on varmuus hyvästä sadosta huolimatta ilmojen vaihteluista, on selvää, että läntisellä Kanadalla on keinotekoisesti kasteltavissa maissaan korvaamaton tulolähde, ja josta vielä on tilaisuus osallistua hankkimalla itselleen kaistale puheena olevia kastelumaita.

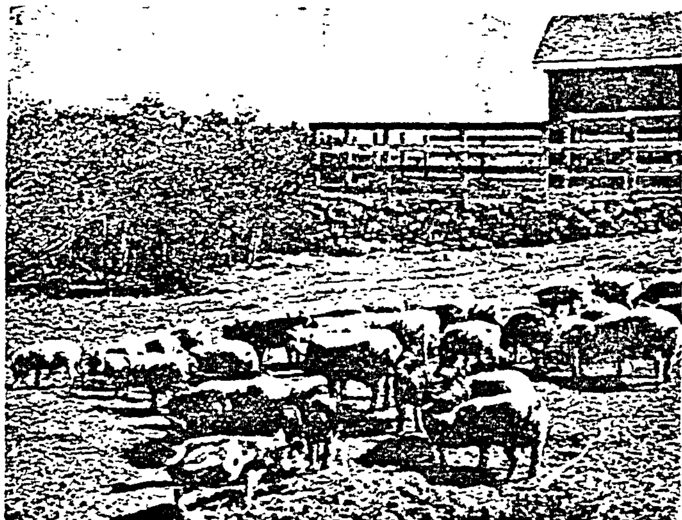
Kotieläimet.

HEVOSET. Mitä yleisesti hevosten tarpeeseen, ruokintaan ja tehtäviin tulee, niin siinä suhteessa meikäläisiin maatalousoloihin perehtyneellä miehellä ei ole paljoakaan opittavaa. Puolen lohkon, s.o. 320 acrea käsittävillä tiloilla pidetään 12 ja pienemmillä tiloilla neljää hevosta. Pohjoisissa ja itäisissä osissa pidetään hevosia talvisin tallissa, mutta Länsi-Kanadassa oleskelevat hevoset ulkona kaiken talvea. Maatöitten alkamisesta keväällä pidetään ajohevoset tavallisesti tallissa ajopäivien aikana, mutta muina aikoina ne hakevat ruokansa itse laitumella. Vallitsevimmat hevosrodut ovat Clydesdale, Percherone ja belgialaiset rodut.

LEHMÄT. Niissä seuduissa, joissa vehnänviljelys on etualalla, on karjanhoito verrattain pieni. Tavallisesti pidetään vaan muutamia lehmiä kotitaloutta varten. Viime aikoina niissäkin seuduissa on karjanhoitoon alettu kiinnittää suurempaa huomiota, ja on asteettain lisääntymässä. Pääsyynä siihen lienee se, että preeriomaakunnissa, jossa ei ole kiviä eikä muita joutomaita, ei ole sopivia laidunmaita. Parhaina lypsylehminä pidetään lyhytsarvisia Holstein- ja Ayrshire-rotuisia. Ontarion, Quebecin ja British Columbian maakunnissa ja myöskin preeriomaakuntien pohjoisosissa karjanhoidon edellytykset ovat kuitenkin erinomaiset, sillä sopivia ja halpoja laidunmaita on runsaasti, ja tuotteet menevät kaupaksi suurimmaksi osaksi läheisiin kaupunkeihin ja tehdasalueille.

Nautakarjanhoito on ala, joka meillä on jotakuinkin tuntematon, ja johon Kanadalla on aivan erikoiset edellytyksensä, 1) koko Pohjois-Amerikka kuluttaa eniten kuin mitkään muut maat lihaa lihana ja kaikenlaisina säilykkeinä, 2) Kanadan oma kulutus kasvaa tavattoman nopeasti maan teollisuuden lisääntyessä, 3) Kanadalla on hyvät vientimarkkinat Europan maissa, varsinkin Englannissa, 4) Kanadalla on runsaasti hyviä ja halpoja laidunmaita ja 5) kuljetuskustannukset ovat pienet.

LAMPAAT JA SIAT. Edellä selostetut mahdollisuudet pitävät pääpiirtein paikkansa lampaitten ja sikojen kasvattamiseenkin. Lampaille on runsaasti laidunmaita ja lihan ja villan kysyntä on tarjontaa suurempi. Sianhoito on viime aikoina kehittynyt nopeasti, ja edellytykset ovat suorastaan rajattomat, johtuen halvoista ruokintakustannuksista ja hyvästä lihan kysynnästä omassa ja Euroopan maissa. Lyhyesti, kaikenlainen karjanhoito Kanadassa tarjoo hyviä mahdollisuuksia yritteliäille miehille. Kannattavaisuuslaskelmista hiukan tuonnempana.

Sikala Manitobassa.

Valtion omistamista laidunmaista maksetaan lehmän ruokosta 5 senttiä kuukaudessa päätä kohti. Vähin laidunvuokra on 45 ja korkein 60 senttiä päältä syöttökaudelta. Hevosten ruokosta maksetaan 25 senttiä enemmän, ja muusta pikkukarjasta ainoastaan neljännes lehmän ruokosta. Pysyväisesti paikkakunnalle sijoittuneet uutisasukkaat, esim. kaivostöissä työskentelevät saavat laitumen joko ilmaiseksi tai osittaisesta maksusta, ellei karjan lukumäärä nouse yli kymmenen pään. Vuoden 1923 virallisten tilastojen mukaan oli Kanadassa 3,689,365 lypsylehmää, ja muuta nautakarjaa 5,586,866, siis yht. 9,246,231 päätä, edustaen 316,437,000: — dollarin omaisuutta.

SIIPIKARJA. Kaikenlainen siipikarja menestyy preerioilla erinomaisen hyvin. Amerikan mantereella syödään munia ehkä enemmän kuin missään muualla, ja kun hoitokustannukset ovat halvat, on kananhoidon kannattavaisuus itsestään selvä. Myöskin kalkkunat, ankat ja hanhet menestyvät erinomaisesti, ja ruokinta- ja hoitokustannukset ovat halvat. Kalkkunain kysyntä on tavattoman suuri, ja siitä syystä preerioilla tapaa kokonaisia kalkkunafarmeja. Siipikarjan lukumäärä arvoitiin v. 1923 45,469,292 pääksi, vastaten silloisten laskelmien mukaan noin 40 milj. dollaria.

Canadian Pacific Railway-yhtiön uutismaat.

Vaikka Pacific-yhtiöllä onkin myytäviä maita eri osissa Albertan, Saskatshewanin ja Manitoban maakuntia, ovat parhaat myytävänä olevista maista seuraavissa lohkoissa:

1). Lloydminster—Battlefordin alue,
2). Calgary—Edmontonin alue,
3). Keinotekoisesti kasteltava alue.

I). Lloydminster—Battlefordin alue.

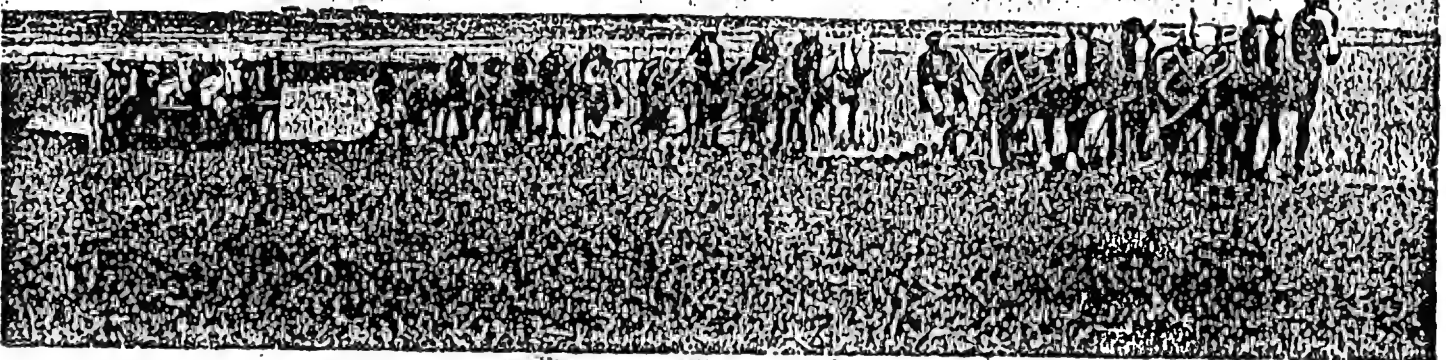
Tämä laaja alue sijaitsee Pohjois-Saskatshewanin ja Battleford-joen välillä, ulottuen Canadian National rautatien varrella sijaitsevasta Innesfreen kaupungista 130 peninkulmaa kaakkoon päin, ja siihen kuuluu alueita Saskatshewan-joen pohjois- ja eteläpuolella. Maan pinta on osaksi tasaista tai hiukan mäkistä, ja osaksi harvaa puistomaata, jonka läpi virtaa jokia ja puroja, ja joka on täynnä pieniä järviä. Rautatien eteläpuolella oleva maa aina Battle River-jokeen saakka on enimmäkseen aavaa preeriota, jossa siellä täällä hajallaan on poppelilehtoja. Rautatien pohjoispuolella avonaiset alueet harvenevat ja koivu- ja poppelilehdot tihenevät. Jotakuinkin kaikissa lohkoissa (Section-640 acrea) on maita, jotka heti voidaan kylvää. Puut ja pensaat muodostavat hyviä suojapaikkoja nautakarjalle, ja uutisasukkaat saavat puista polttopuuta, aidanpylväitä ja muuta pienempää tarvepuuta.

Maailmassa lienee varsin vähän sellaisia paikkoja kuin puheena oleva alue on, varsinkin vähävaraisten vastaalkavien kannalta katsoen. Maa on hedelmällistä ja viljavaa, ja jos sitä käsitellään oikealla tavalla, antaa se runsaita satoja. Luonnontilassa ollessaan se kasvaa ravitsevia ruokalajeja, herneitä ja virnaheinää, joka on mitä parhainta karjan ravintoa niin kesällä kuin talvellakin. Canadian National-rautatien päärata kulkee koko alueen halki, ja tärkeimmät asemapaikat ovat Lloydminsterin ja North Battlefordin kaupungit. Lloydminster sijaitsee noin 130 peninkulmaa Edmontonista, Albertan pääkaupungista, itään, ja noin 200 peninkulmaa länteen Saskatoonin kaupungista, joka on Saskatshewanin maakunnan suurin kaupunki.

Tämän alueen maanviljelijäin monet paikallisista ja kansainvälisistä näyttelyistä kotiinsa tuomat arvokkaat palkinnot ovat kieltämättöminä todisteina täällä kasvavan viljan hyvästä laadusta. Näiden seutujen loistavan palkintosarjan aloittaja on Seager Wheeler. Hän on syntynyt Englannin kanalissa olevalla Wight-saarella, ja on harjoittanut maanviljelystä Rosthernissa Battlefordin alueen rajalla Saskatshewanissa. Myöskin Lloydminsterin maanviljelijät ovat saaneet monia arvokkaita palkintoja, ja arvokkain niistä on 1,500: — dollarin arvoinen kiertopokaali, jonka J. C. Hill ja Pojat on voittanut kolmena vuonna peräkkäin. Brackman-Kerin mylly-yhtiön lahjoittaman kiertopokaalin on voittanut kolmena vuonna peräkkäin C. H. Barret, joka niinikään harjoittaa maanviljelystä Lloydminsterin alueella. Tästä lohkosta Canadian Pacific myy maita 18 dollarin hinnasta acrelta.

II). Calgary—Edmontonin alue.

Se osa Albertaa, joka tunnetaan ylläolevalla nimellä, sijaitsee Canadian Pacific-rautatien eteläpuolella, ulottuen Calgarysta Edmontoniin saakka. Maa on hiukan aaltoilevaa, ja siinä on useita järviä ja läpi virtaavia jokia. Viljelemättömänä sitä peittää runsas pitkä ruoho, villit herneet, virnaheinät ja kukat. Maaperä on enimmäkseen hedelmällistä mustaa multaa, jonka paksuus vaihtelee 12—40 tuuman välillä. Toisin paikoin maan väri jonkun verran vaihtelee, ja joskus tapaa hiekkaperäistäkin, vähemmän hedelmällistä maata, jonka eroittaa huonommasta kasvullisuudesta. Multakerroksen alla tavallisesti on paksu viljava savikerros, joten koko alue, muutamia pienempiä

Kevätkylvöä preerioilla.

aloja lukuunottamatta, on sopivaa mitä erilaisemmille viljelyskasveille.

Aikaisemmin näillä seuduilla viljeltiin pääasiallisesti viljaa, mutta viime aikoina maitotalous ja sekaviljelys on astunut etualalle, johtuen maan sopivaisuudesta mitä erilaisimpiin tarkoituksiin, joka tulee kysymykseen sekaviljelyksessä, ja näitä seutuja yleensä pidetään Kanadan parhaimpina. Yhdysvalloista tänne muuttaneet farmarit ovat sitä mielipidettä, että tämä alue on koko Pohjois-Amerikan parhain, sillä se on erittäin sopiva kaikenlaisen nautakarjan, sikojen ja lypsylehmien hoitoon ja villojen tuotantoa varten. Sekatalouteen sopivaisuutensa lisäksi näillä seuduilla on suuria hiilikaivoksia, jotka kuluttavat suuret määrät lihaa ja maitotaloustuotteita, ja näistä seikoista myöskin johtuu, että teurastamot ja maitotalous tuottavat enemmän kuin viljan viljelys, ja sellaisen maan arvo on suorastaan rajaton.

Jokapäiväisessä puhekielessä keskistä Albertaa sanotaan »puistomaaksi», vaikka ne seudut eivät olekaan metsän peittämiä. Suurin osa on aavaa preeriota, parhainta peltomaata, jonka kylvövalmiiksi raivaamisessa ei tarvita muita työkaluja kuin tavallinen aura ja kaksi hevosta. Suomalaisen maanviljelijän lienee hiukan vaikeata uskoa ja käsittää, että vuosisatoja vanhasta luonnontilasta viljelykselle raivatessa ei tarvitse muuta kuin tavallista auraa, äestäjää ja kylväjää siemenineen, ei siis kivien eikä kantojen vääntelemistä, ja lannoitus ei tule kysymykseenkään moniin miespolviin. Sellaista se on preerio.

III). Keinotekoisesti kasteltava alue.

Tämä alue sijaitsee Calgaryn kaupungista itään pitkin Canadian Pacific-rautatietä ja käsittää kokonaista kolme miljoonaa acrea. Ilmastonsa puolesta tämä seutu, johon Canadian Pacific on rakentanut valtavat kastelulaitokset, on erinomaisen suotuisa. Tuskinpa koko laajassa Pohjois-Amerikassa on toista seutua, jossa ilmastolliset suhteet ovat maanviljelykselle niin edulliset. Ihmisille se on terveellinen, vahvistava ja mieluinen. Ilma on kuiva ja lämmin, siis mitä edullisin niin kasveille kuin reumatismin kiusaamille ihmisillekin. Maantieteellisesti se on Etelä-Ranskan ja Pohjois-Englannin kanssa samalla leveysasteella. Kalliovuorten yli puhaltelevat tshinuuk-tuulet lämmittävät Etelä-Albertan ilmaston, samaten kuin Golf-virta lämmittää Luoteis-Euroopan ilmaston. Lämpötila kesän kuumimpinakaan aikoina ei ole liiallinen, ei siis milloinkaan ole liian kuuma eikä kostea, joskus on kylmääkin, mutta liiaksi kylmä ei milloinkaan, ei ainakaan pohjoismaalaisille. Taivas on enimmäkseen kirkas, ja auringonpaistetta on kesällä ja talvella. Lunta sataa varsin vähän, ja kunnollista rekikeliä ei ole milloinkaan.

Canadian Pacificin päärata halkaisee koko alueen. Sen lisäksi on vielä useita sivuratoja, ja harvat maat voivat tarjota uutisasukkaille niin mukavia elinehtoja ja varmoja alkuunpääsymahdollisuuksia pienelläkin pääomalla kuin Etelä-Albertan keinotekoisilla kastelulaitoksilla varustetut seudut. Maa kylläkään ei ole halvinta saatavissa olevaa, mutta sen tuottoisuus ja varmuus vuotuisista sadoista muuttavat laskut kokonaan toisiksi. Alue muodostaa laajan kolmikulmaisen lohkon, jonka jokaisessa kulmauksessa on nopeasti kasvava kaupunki. Itäisessä kulmassa on Medicinhat-niminen kaupunki. Sen asukkaat harjoittavat kauppaa ja teollisuutta, ja sen läheisyy-

dessä maailman suurin luonnonkaasulähde, josta saadaan halpaa käyttövoimaa ja valoa. Kaakkoiskulmassa on noin 15,000 asukasta käsittävä Lethbridgen tärkeä kaivosteollisuuden keskuskaupunki. Luoteiskulmassa on Calgary, jossa on lähes 100,000 asukasta. Jokainen näistä kaupungeista on nopeasti kasvava, ja ne ovat hyviä markkinapaikkoja. Koko alue on huomattava vauraudestaan, sillä sen ympärillä on koko joukko nopeasti edistyviä pikkukaupunkeja, joissa on omat viljaelevaattorinsa, sanomalehtensä, pankkinsa, hotellinsa, koulunsa, kirkkonsa ja suuret myymälänsä. Näiden maiden hinta on keskimäärin 50: — dollaria, acrelta, lohkot ovat pieniä ja suuria, millaisia kukin haluaa, ja maksuehdot sellaiset, että vähävaraisempikin pääsee vaikeuksitta alkuun.

Canadian Pacificin uudet myyntiehdot.

Canadian Pacificin maiden myyntiehdot on hiljattain perinpohjin muutettu silmällä pitäen sitä, että kokemattomimmatkin ja vähävaraiset eteenpäinpyrkivät, jotka aikovat antautua maanviljelysalalle, voivat päästä vaivatta alkuun ja perustaa itselleen kodin omiin voimiinsa luottaen. Sen lisäksi huomautettakoon vielä, että Canadian Pacificin tarkoituksena ei suinkaan ole houkutella ihmisiä raivaamaan kivisiä ja hyödyttömiä maita, vaan kehoittaa halukkaita tuumimaan asiaa, ja antaa yritteliäille nuorille miehille tilaisuus laskea perusta tulevaisuudelleen, ja siten lisätä rautateittensä kannattavaisuutta. Jokainen kunnollinen asukas nimitt. merkitsee lisää tuotantoa ja kulutusta, siis yhä uutta ja uutta liikennettä.

Uusia voimassa olevien myyntiehtojen mukaan on maksettava seitsemän prosenttia ostohinnasta, ja sen jälkeen ostaja saa viljellä maata yhden vuoden ilman mitään maksua. Toinen maksuerä suoritetaan kahden vuoden kuluttua, taaskin seitsemän prosenttia pääomasta, ja siten ostaja saa suorittaa koko hinnan 34 vuoden kuluessa. Ostettaessa maata esim. yksi neljännes lohkoa, jonka kokonaishinta on 3,000: - dollaria, maksetaan heti 210 dollaria, ja seuraavien kahden vuoden kuluttua maksetaan 198,30, ja kun 35 vuotta on kulunut, siirtyy maatila kokonaan ostajalle, jos kuoletuserät on suoritettu. Ostajalla, kuten luonnollistakin, on oikeus maksaa maansa vaikka kerta kaikkiaan, miten vaan kukin haluaa. Korkoa lasketaan pääomalle kuusi prosenttia, ja kuoletukset ja korot kolmenkymmenenneljän vuoden kuluessa vastaavat erät, joka on seitsemän prosenttia siitä, mitä maatila on maksanut, vähennettynä sillä erällä, joka ostettaessa on maksettu käteisellä. On siis sanomattakin selvää, että Canadian Pacific tarjoo tilaisuuden perustaa oman kodin jotakuinkin jokaiselle, jolla vähänkin on yritteliäisyyttä. Toinen selvyys on se, että sellaisia maita ei missään enää ole saatavissa niin hyvillä ehdoilla, nimittäin sellaisia maita, jotka ovat rautateiden varsilla, ja jossa on pohjoismaalaisille sopiva ilmasto, ja jotka ovat siinä määrin tuottoisia.

Länsi-Kanadassa Canadian Pacific myy joko osittain tai täysin kunnossa olevia maatiloja asuinrakennuksineen, latoineen, aittoineen ja kaivoineen ilman mitään muuta maksua ensimäisenä vuonna.

Jos tämmöistä maatilaa haluavalla on menoja työkalujen ja kotieläinten hankinnassa, saa hän käyttää maata

ilman minkäänlaisia maksuja yhden vuoden ajan, jonka jälkeen hän maksaa tilansa peräkkäin kolmena vuotena ei rahassa, vaan osasadossa, joka niin haluaa, eikä enempää kuin alussa mainitun seitsemän prosenttia pääomasta. Neljän vuoden kuluttua hän voi ostaa saman maatilan 34 vuotta pitkillä maksuehdoilla. Silloin hän ostaa sen päivän hintaan, ja hänellä on oikeus viljellä maata sen jälkeen neljä vuotta ilman mitään maksuja. Siinä siis ehdot, joita sopii harkita ja tiedustella.

Maanomistusoikeus.

Omistusoikeuspaperit takaa ja antaa keskushallitus, ja Canadian Pacific siltä maita ostettaessa järjestää kaikki kaupoista syntyneet muodollisuudet ilman lisämaksuja.

Polttoaineet.

Yksi preeriomaakuntien eduksi luettavia huomattavia ominaisuuksia on niiden tavattoman suuret polttoainevarastot. Tuotantoon katsoen tällä hetkellä hiiltä voidaan pitää Saskatshewanin päämineraalina. Myöskin maakunnan pohjoisosissa on todettu olevan runsaita kivihiilikerroksia, vaikka ne vielä ovat tarkemmin tutkimatta. Kaakkoisessa Saskatshewanissa on miljoonia tonneja ruskeata hiiltä. Manitoba on köyhä kivihiilestä, mutta sen sijaan siellä on suuria vesiputouksia.

Maanviljelyksen jälkeen hiilen kaivaminen on Albertan maakunnan tärkein elinkeino. Suoritettujen arviolaskelmien mukaan Albertan maakunnassa on Kanadan suurimmat kivihiilivarastot. Albertan maakunnan kivihiilivarat on arvioitu 1,600,000 miljoonaksi tonniksi, jossa suurin osa on Kalliovuorten itäpuolella. Kivihiili, kuten tunnettua, on oivallista polttoainetta taloudessa ja teollisuuslaitoksissa y.m. Albertan hiilikentät ulottuvat 52,000 tuhannen engl. neliöpeninkulman eli noin 135,000 neliökilometrin laajuisena alueena Yhdysvaltain rajasta aina Peace River-joen alueelle saakka, ja siitä noin 24,000 neliöpeninkulman suuruinen ala on vielä kokonaan koskematta. Toinen hiilikenttä, joka tunnetaan nimellä The Belly River Formation, on Albertan maakunnan eteläosassa, käsittäen 11,568 engl. neliöpeninkulman laajuisen alueen. Se sijaitsee Lethbridgen kaupungin lähistöillä. Albertan maakunnan hiilikentät käsittävät siis yhteensä 165,276 neliökilometriä, ja hiili monin paikoin on niin lähellä maanpintaa, että farmarit voivat sitä kaivaa omiksi tarpeikseen ja viedä kotiinsa. Paitsi kivihiiltä, on Albertassa runsaasti maakaasua, ja Manitobassa on vesiputouksia.

Maan aluejako.

Jokainen preeriomaakunta on jaettu kaupunkipiirikuntiin, jotka tunnetaan englantilaisella nimellä »Township». Jokainen township on jaettu 36:teen Sectioniin, siis neliöihin, joitten jokainen sivu on yhden engl. peninkulman eli 1,609 kilometrin pituinen, käsittäen 640 acren

Nautakarjaa Albertassa.

suuruisen alan. Nämä neliöt on jaettu neljään Quarteriin eli suomeksi sanoen neljään neljännekseen, ja jokainen neljännes on siis 160 acrea, eli 120 tynnyrinalaa maata. Sectionien väliin on jätetty tie, jotka säännöllisesti ovat 66 jalkaa eli noin 4,02 metriä leveitä. Allaoleva taulukko osoittaa, miten yksi sellainen lohko jaetaan. Jokaisessa townshipissä eli lohkossa sectionit 11 ja 29 on varattu kouluja varten. N:ot 8 ja 26 kuuluvat Hudson Bay Co:lle, hallituksen maat on merkitty kirjaimilla »Reg», ja Canadian Pacific maat kirjaimilla »P.C.R.»

Kuuden peninkulman neliö.

P.

31 C. P. R.	32 Reg.	33 C. P. R.	34 Reg.	35 C. P. R.	36 Reg.
30 Reg.	29 Koulu	28 Reg.	27 C. P. R.	26 H. B.	25 C. P. R.
19 C. P. R.	20 Reg.	21 C. P. R.	22 Reg.	23 C. P. R.	24 Reg.
18 Reg.	17 C. P. R.	16 Reg.	15 C. P. R.	14 Reg.	13 C. P. R.
7 C. P. R.	8 H. B.	9 C. P. R.	10 Reg.	11 Koulu	12 Reg.
6 Reg.	5 C. P. R.	4 Reg.	3 C. P. R.	2 Reg.	1 C. P. R.

Jokainen Township eli kaupunkialue on siis 36 Sectionia eli lohkoa, jokainen lohko eli sectioni on 640 acrea, ja yksi acre on 0,405 ha.

Vapaa Homestead-maa.

Vapaita hallituksen maita saa jokainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka on Englannin alamainen tai ilmoittaa haluavansa tulla siksi. Yksi homestead käsittää 160 acrea. Jos määrätyt viljelysehdot on suoritettu, saa uutisasukas maan omakseen.

On kuitenkin täysi syy huomauttaa, että kaikki rautateiden läheisyydessä olevat maat on preeriomaakunnissa jo aikoja sitten menneet kaupaksi, joten niitä saadakseen on mentävä 25—30 engl. peninkulman päähän rautateistä ennenkuin voi saada vapaan homestead-maan.

Asiantuntijaopastus.

Vaikka Kanadan preeriot ovatkin maailmankuuluja runsaista vehnäsadoistaan ja hyvän vehnän laadusta, josta tietenkin seuraa sen mukaiset hinnatkin, on viime aikojen kokemus osoittanut, että sekatalous sittenkin on edullisin, s.o. on edullisinta viljan viljelyksen ohella kasvattaa hevosia, sarvikarjaa, lampaita, sikoja ja siipikarjaa, ja valmistaa juustoa ja voita, sekä käyttää osa maistaan heinän ja vihannesten kasvattamiseen. Sekatalous tekee kaikenlaisen taloudenhoidon monipuolisemmaksi ja mutkikkaammaksi, vaatien enemmän kokemusta ja kaikenlaisten asiain laskelmataitoa, varsinkin mitä Euroopasta hiljattain saapuneisiin uutisasukkaihin tulee.

Maanviljelyksen edistämistä tarkoittavissa asioissa keskushallitus ja maakuntahallitukset ovat hyvässä yhteistoiminnassa Canadian Pacificin kanssa, ja niitä tarkoituksia varten rautatieyhtiöllä on koetiloja pitkin sen ratojen varsia, ja samaten on myöskin hallituksella. Kotieläin osastoissa kasvatetaan kaikenlaisia kotieläin rotuja ja maatiloilla kokeillaan ahkerasti kaikenlaisilla viljan ristisiitoksilla, josta onkin ollut tuloksena monta uutta ja tuottoisempaa vilja- ja karjalajia. Sen lisäksi niin rautatieyhtiöllä kuin hallituksellakin on palveluksessaan kokonainen armeija kaikkien mahdollisten alojen erikoistuntijoita ja neuvojia, jotka antavat tarvitseville ammattiohjausta ilman mitään maksua ja milloin sitä ilmoitetaan tarvittavan. Siis kokemattominkin farmari voi laskeatulevansa toimeen ilman suurempia kustannuksia ja epäonnistumisia.

Riista ja turkiseläimet.

Kaikkien maakuntien pohjoisissa metsäseuduissa on runsaasti kaikenlaista metsänriistaa, kuten hirviä, peuroja, kauriita, karhuja y.m. Parhaimmat maakunnat ovat Quebec, Ontario ja British Columbia, joka näyttää suorastaan tyhjentymättömältä, ja yksinpä junastakin käsin saattaa usein nähdä kookkaan hirven loikkaavan syrjemmäksi junan tieltä. Kaikkialla preeriomaakunnissa näkee joukottain myskirottia, jonka nahka on kallista ja hyvin kaupaksi käypää turkistavaraa, ja niitä pyydystämällä toimeliaat farmarit voivat hankkia itselleen sievoisen sivutulon. Metsäkanoja, teiriä, metsoja, hanhia ja ankkoja on kaikkialla preeriomaakunnissa siksi runsaasti, että farmarit, vaikka ampuma-aika ja eräitten otusten luku-

Lammaslauma preerioilla.

määrä onkin jossain määrin rajoitettu, keräävät tavallisesti niitä varastoihinsa koko talven ajaksi. Metsästämiseen tarvitaan erikoinen lupakirja, mutta farmareilla on oikeus metsästää mielin määrin ilman mitään lupakirjoja omilla alueillaan. Turkisten kokonaistuotanto v. 1924 arvioitiin 10,486,849 dollariksi.

Viime aikoina on ilmestynyt koko joukko erikoisia turkisfarmejakin, varsinkin preeriomaakunnissa, jossa turkiseläinten hoitokustannukset ovat halvat. V. 1923 Kanadassa oli 1,240 turkisfarmia, ja niiden kokonaistuotanto arvioitiin 6,325,718 dollariksi.

Verotus.

Pääasiallisimmat tulonsa Kanada saa välillisistä veroista, siis tuontitulleista, kulutustavaroitten aksiisiveroista, ja erilaisten kaivosten maksettavista valtion veroista.

Jokaisesta shekistä on maksettava veroa 2 senttiä jokaista 50 dollarilta tai sen osalta.

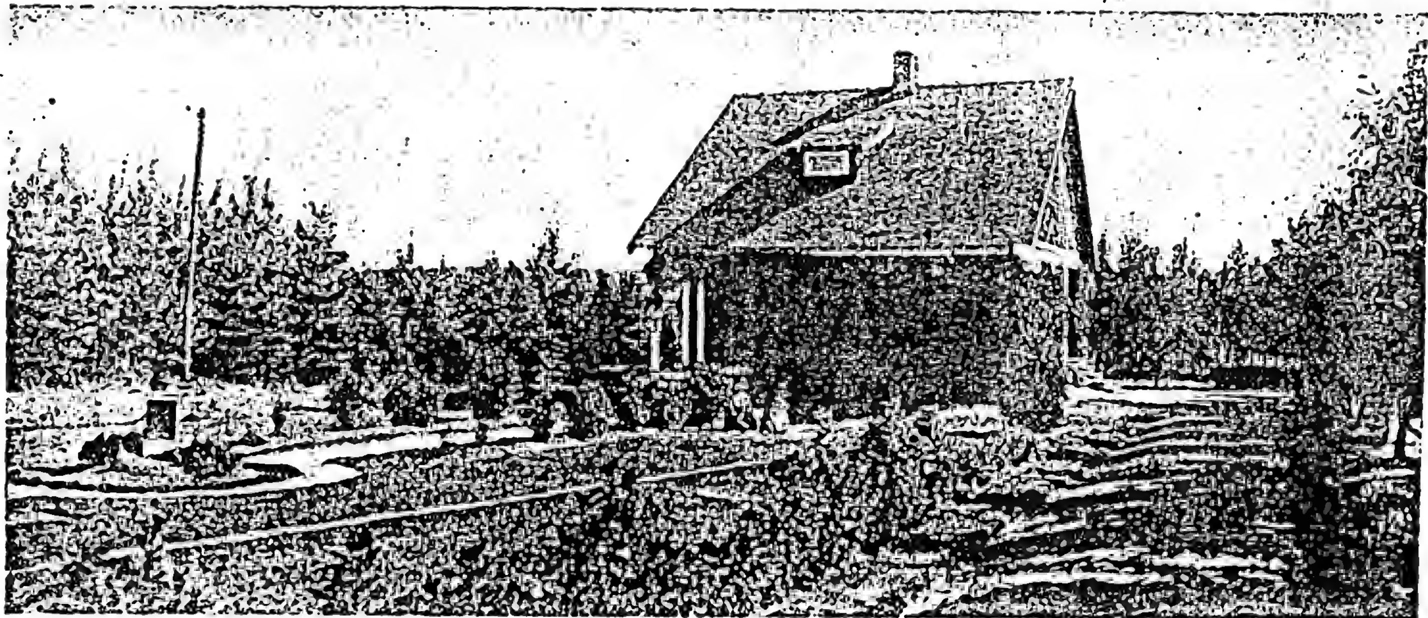
Naimattomat joko palkkaa tai muita tuloja nauttivat henkilöt maksavat neljä prosenttia kuuteentuhanteen dollariin saakka nousevista vuotuisista tuloista, ja perheettömien ja lapsettomien perheellisten alin verotettava tulo on tuhat dollaria vuodessa, siis neljä dollaria tuhannen dollarin vuosituloista. Sellaisten perheellisten, joilla on lapsia, alin veroraja on kaksi tuhatta dollaria. Jokaista alaikäistä lasta kohti saa vähentää viisisataa dollaria, samaten myöskin jokaista verovelvollisen huolehdittavana olevaa työkyvytöntä sukulaista kohti.

Edellä mainitut verotusperusteet koskevat sellaisia asukkaita, joilla on pysyvä toimi ja pysyvä koti jollakin paikkakunnalla Kanadassa. Maahan saapuneet siirtolaiset, joilla ei ole pysyvää tointa eivät ole millään tavoin ilmoitusvelvollisia. Myöskään yksityiset liikkeet eivät ole ilmoitusvelvollisia palkkalaistensa tuloihin nähden, ja niin ollen, kun alin verotettava tulo on tuhat dollaria, ei siirtolainen tavallisesti maksa mitään veroja Kanadassa, olipa hänen tulonsa pienemmät tai suuremmat.

Mitä maataloutta harjoittavien, s.o. farmarien verotusrasituksiin tulee, huomautettakoon heti aluksi, että Kanadan maanviljelijäin kannettavat verorasitukset ovat pienemmät kuin missään muussa sivistysmaassa, ja että

Eräs farmi alkuasteillaan.

Sama farmi kymmenen vuotta myöhemmin.

Auringonkukkaa.

verotuksessa noudatetaan kokonaan toisia periaatteita kuin esim. Suomessa ja Skandinavian maissa yleensä.

Kolmena ensimäisenä vuotena kanadalainen uutisasukas ei maksa mitään veroja ei kunnalle eikä valtiolle. Verotusperustana on farmarin hallussa oleva maa. Kanadalainen farmari maksaa siis veronsa ainoastaan maasta sen arvon mukaan, mutta kaikki muu hänen omaisuutensa, kuten karja, rakennukset, maanviljelyskalut, pankkitalletukset, tulot vuotuisesta sadosta, eli lyhyesti sanoen kaikki muu kanadalaisen farmarin maaseudulla omistama kiinteä ja irtain omaisuus on verovapaata omistakoon hän enemmän tai vähemmän. Maa arvioidaan verotusta varten, ja arvioimisen toimittavat erikoiset asiantuntijat. Maksettavan veron suuruus maa-alaa tai dollaria kohti vaihtelee jonkun verran eri maakunniissa, esim. Albertan maakunnassa maksaa farmari keskimäärin 7 ½ senttiä acrea kohti, ja Saskatshewanissa 6,40 kymmenettä osaa dollaria kohti maan arvosta. Muutamissa maakunnissa on voimassa kunnallinen raevakuutus, s.o. farmari saa vakuuttaa vuotuisen satonsa raesateiden varalle kunnallisissa vakuutuslaitoksissa, tarvitsematta maksaa senttiäkään vakuutuksesta muussa kuin veron muodossa, ja vakuutusmaksun suuruus määritellään vuoden jälestä päin maksettujen korvausten mukaan. Edellisen lisäksi on maksettava pieni vero $^{2}/_{10}$ kouluja, sairaaloita y.m.s. tarkoituksia varten. Lyhyesti, esim. Saskatshewanin maakunnassa farmarin vuotuiset verot 160 eli noin 120 tynnyrinalan suuruisesta maatilasta nousevat keskimäärin 32:teen dollariin, eli noin 1,280 markkaan, ja raevakuutus, puhelin- y.m. kustannukset lukuun ottaen nousevat verot keskimäärin 50 dollariin 120 tynnyrinalan tilaa kohti. Niiden, jotka eivät viljele hallussaan olevia maita, on maksettava yksi prosentti viljelemättömästä maasta.

Kuten edellisestä ilmenee, on verotus Kanadassa yleensä ja erikoisesti maaseuduilla verrattain pieni, melkeinpä uskomattoman pieni, johtuen siitä, että maita tutkittaessa hallitus määräsi kouluja varten kaksi lohkoa kutakin kaupunkialuetta kohti, ja niistä saaduilla tuloilla on vähennetty maaseutuyhdyskuntien yhteiskunnallisia kustannuksia. Myöskin tuontitullit, aksiisi- ja myyntiverot y.m.s. sellaiset tulot ovat siksi runsaat, että välittömät verot on voitu alentaa siksi pieniksi, ja siinä on siis yksi sellainen seikka, joka sopii ottaa laskuihin arvosteltaessa Kanadan tarjoamia mahdollisuuksia.

Maanviljelyksen kannattavaisuus.

Edellisistä selostuksista on pääpiirtein ilmennyt saatavissa olevien maiden laatu, hinnat, maksuehdot ja ilmastolliset y.m. olosuhteet. Seuraavassa muutamia virallisiin tilastoihin perustuvia numeroita Kanadan maatalouden todellisesta kannattavaisuudesta, ottamalla huomioon kaikki mahdolliset lopputuloksiin vaikuttavat seikat.

Keskimääräiset tuotantokustannukset acrea kohti v. 1923 preeriomaakunnissa.

	Kevätvehnän		Kauran	Rukiin	Ohran	Pellavan
	Sängestä	Kesannosta				
	$ c	$ c	$ c	$ c	$ c	$ c
Muokkaustyöt	2.48	4.08	2.57	2.40	2.55	2.66
Siemenet	1.37	1.46	1.02	0.94	1.00	1.48
Kylvämiskustannukset	0.57	0.58	0.57	0.57	0.57	0.54
Jälkityöt	0.57	0.77	0.43	0.49	0.52	0.54
Leikkuutyöt	1.72	1.88	1.76	1.65	1.70	1.45
Puintityöt	2.43	3.10	3.25	2.17	2.64	3.01
Puhdistaminen ja kuljetus	1.37	1.67	1.79	1.24	1.52	1.06
Työkalujen kuluminen	0.56	0.66	0.56	0.52	0.56	0.64
Korkoarvo	2.93	3.86	2.89	2.79	2.84	3.09
	14.00	18.06	14.84	12.77	13.90	14.38

Seuraava taulukko osoittaa eri viljalajien keskimääräisen tuottoisuuden acrea kohti koko Kanadassa vuosien 1911, 1913 ja 1923 välisenä aikana.

Viljalajit	Tuotantokustannuks.			Tuotteiden arvo			Voitto tai tappio (—)		
	1911	1913	1923	1911	1913	1923	1911	1913	1923
	$	$	$	$	$	$	$	$	$
Kevätvehnä	12,87	12.90	19.48	16.58	17.15	27.06	3.71	4.25	7.58
Syysvehnä	13.57	13.80	19.21	20.64	20.94	24.48	7.07	7.14	5.61
Kaura	12.61	12.58	16.53	16.27	15.00	17.00	3.66	2.42	1,07
Ohra	12.19	12.16	16.09	17.54	16.00	19.12	5.35	3.64	3.03
Maissi	21.88	19.02	25.06	30.38	30.27	42.28	8.50	11.25	17.22
Pellava	12.52	12.13	15.54	19.65	13.31	22.71	7.33	1.18	7.17

Ensimäinen taulukko osoittaa keskimääräiset viljan tuotantokustannukset acrea kohti preeriomaakunnissa v. 1923, ja toinen taulukko osoittaa eri viljalajien tuottaman puhtaan voiton acrea kohti neljäntoista vuoden kuluessa, siis vuoteen 1924 saakka. Sen mukaan, jos viljeltävä ala on 160 acrea eli 120 tynnyrinalaa, poisluettuina kuljetuskustannukset Kalliovuorten juurilta New Yorkiin saakka, laskien nykyisten hintojen ja viime vuoden keskisadon, 17,8 bushelin mukaan, jää puhtaaksi voitoksi 5,51 acrea kohti, siis 881,60 dollaria 160 acrea kohti, jos kaikki maa on vehnäviljelyksellä. Kaikki tuotantokustannukset on laskettu palkalliseksi työksi, ja jos isännän

omalle työlle lasketaan alin vuosipalkka, 372, ja emännän työlle 231 dollaria, ansaitsee kanadalainen farmari siinä tapauksessa 1,484,60 dollaria vuodessa. Otaksuen edelleen, että farmari on ostanut velaksi 2,880 dollarin hinnasta, josta hänen Canadian Pacificin ehtojen mukaan on maksettava 6 procenttia korkoa ja 1 prosentti pääomasta, siis yhteensä 7 prosenttia, ja raevakuutus korkeimman, siis 12 prosentin mukaan, jäisi hänelle siinäkin tapauksessa puhtaaksi voitoksi 1,177,19 dollaria.

Arviolaskelmia tehtäessä on syytä muistaa, että vehnän tuotantokustannukset Manitoban maakunnassa oli virallisten tilastojen mukaan v. 1926 acrea kohti 10,03 dollaria; ja sen mukaan, käyttäen laskuperustana kuluvan vuoden tammikuun vehnän hintoja vapaasti New Yorkissa, s.o. noin 1,21 dollaria, ovat kanadalaisen vehnäfarmarin tulot 160 acren alasta 2,443 dollaria, eli 97,720 markkaa, jollainen tulos ei suinkaan ole mikään harvinaisuus. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että tuotantokustannukset bushelia kohti olivat viime vuonna Minnesotan ja Pohjois-Dakotan valtioissa Yhdysvalloissa 1,20 ja Manitobassa ainoastaan 81 senttiä.

Siinä siis virallisiin laskelmiin perustuvat vehnän viljelyksen antamat tulokset neljännes lohkoa kohti normaalisten olojen vallitessa. Vuosien 1921—23 välinen aika oli huonoa, mutta vuoden 1924 lopusta alkaen viljan hinnat ovat olleet korkeat ja farmit ovat yleensä voineet hyvin, paljoa paremmin kuin Yhdysvalloissa, jossa tuotanto- ja kuljetuskustannukset ovat korkeammat ja satoisuus acrea kohti pienempi. Edelleen on syytä ottaa huomioon, että maan lannoittaminen ja niihin tarkoituksiin Skandinavian maissa ja Suomessa uhrattava työ ja varat ovat tuntemattomia menoeriä preeriomaakuntien maataloudessa, ja että kanadalainen farmari työskentelee todellisuudessa keväisin noin 1½, kesäisin 1½, ja syksyisin leikkuu- ja puintiaikana noin 2½, siis suunnilleen 5½ kuukautta vuodessa. Joutilasta aikaa jää siis noin 6½ kuukautta vuodessa, ja sen ajan useimmat kanadalaiset farmarit kuluttavat enimmäkseen hyödyttömäksi. Jos ajatellaan edelleen, että täysi-ikäisestä hevosesta maksetaan keskimäärin 100, lypsylehmästä 51, nautaeläimestä 39, lampaasta, 6 siasta 10 sadalta naulalta, kalkkunasta 4, hanhesta 2,80, ankasta 1,50, ja kanasta, 1,08 dollaria kappaleesta, luulisi farmarille kanadassa riittävän työtä jokaiseksi vuoden päiväksikin, vaikkapa ei otetakaan lukuun voin ja juuston valmistamista ja karjatalouden antimia yleensä. Lyhyesti, suurimman osan talvestaan ja kesästään kanadalainen farmari kuluttaa tyhjäntoimittamiseen ja kyläilyihin, haaskaten varojaan autoiluun kylästä toiseen ja pukeutuessaan tavalla, jollaista esim. suomalaisen talonpojan tulot eivät millään tavoin siedä. On siis selvää, että maatalous kokonaisuudessaan on Kanadassa kannattava elinkeino.

Kuinka suuri pääoma on välttämätön.

Tähän kysymykseen on jo osaksi vastattu Canadian Pacificin maanmyyntiehtojen ja maatalouden kannattavaisuuskysymyksen yhteydessä, ja niistä luvuista on jo ilmennyt tarpeeksi tarkoin, että itse mies merkitsee monta kertaa enemmän kuin hänen joku tuhat dollariaan, jotka saattavat huveta näkymättömiin jälkeä jättämättä, mutta kuntoisuus ja työ ei hupene sillä tavoin.

Aluksi pieni pääoma ei tietenkään ole haitaksi, mutta totuus kuitenkin on se, että parhaiten onnistuneet suomalaiset farmarit ovat alkaneet tyhjin käsin. He ovat ensin työskennelleet toisten palveluksessa ansiotöissä ja säästäneet sen verran, että ovat päässeet maahan kiinni. He myöskään eivät ole ostelleet velka-autoja ja muita tarpeettomia ylellisyystavaroita ennenkuin ovat kyenneet ne maksamaan käteisellä ja säästämään korot itselleen.

Lyhyesti sanoen asian laita on se, että parhaita ja varmasti tuottavia maita ei enää saa ilmaiseksi niin läheltä rautateitä, että ihminen tuntee olonsa mukavaksi ja pääsee muun maailman yhteyteen milloin haluaa. Työvoima ja kaikki muukin on Amerikassa kallista, sehän hyvin tiedetään, ja jos maatila on kaukana rautatiestä ja esim. sadon kuljetus myyntipaikoille on pitkä, tulee se liian kalliiksi. Seuraavat Kanadan suomalaisten farmarien lausunnot toteavat kaiken edellä sanotun.

Wapella, Sask., 2 p. kesäkuuta 1925.

Tahtoisin sanoa jonkun sanan kokemuksistani Kanadassa. Saavuin tänne Turusta, Suomesta, v. 1896. Ensin tulin Manitobaan, sitten Saskatshewanin New Finlandiin (Uusi Suomi). Saapuessani oli minulla ainoastaan sen verran varoja, että kykenin ostamaan vaatteet itselleni. Otin vapaata valtion homestead-maata, ja neljän vuoden kuluttua olin vaurastunut siinä määrin, että kykenin ostamaan toisen neljänneksen. Siitä alkaen olen lisännyt tiluksiani ja nyt omistan yhdeksän neljännestä, siis 1,440 acrea (1,800 tynnyrinalaa), ja kaiken siihen tarvittavan rahan olen hankkinut maanviljelyksestä.. Sen lisäksi omistan 16 hevosta ja 16 lypsylehmää, yhteensä 40 päätä karjaa, ja maanviljelyskalujen arvo on noin 7,000 dollaria Minun kokemukseni osoittaa, että kovalla työllä voi ihminen tulla vauraaksi tässä maassa, ja tilaa ja tilaisuuksia on riittävästi toisillekin tehdä samoin.

Asuin- ja muiden rakennusten arvo on noin 10,000: — dollaria, ja talossani on kuumavesilämmitys ja sähkövalaistus.

Iisakki Wilson.

New Finland, Sask., 12 p. kesäkuuta 1925.

Olen tullut Saskatshewanin Uuteen Suomeen (New Finland) Suomesta, Vaasanläänistä, v. 1893, ja olen ensimäi-

siä suomalaisia tällä paikkakunnalla. Tulin tänne vähävaraisena vaimoni ja yhden lapsen kanssa ja otin hallituksen homestead-maan, joka nyt on raivattu viljelykselle. Vähävaraiselle miehelle alku näytti hankalalta, toisinaan mahdottomaltakin, mutta työllä ja ahkeruudella olen saanut maani raivatuksi viljelykselle ja niin tuottavaksi, että olen saavuttanut riippumattomuuden ja olen tyytyväinen poikani ja tyttäreni kanssa omalla tuottavalla maatilalla. Olen tyytyväinen 32 vuoden oloaikaani Kanadassa ja omistan nyt puoli lohkoa maata ja kaiken tarpeellisen maanviljelyskoneiston sekä 8 hevosta ja 10 päätä karjaa. *I. Polvi.*

New Finland, Sask., 2 p. heinäkuuta 1925.

Olen tullut Kanadaan Suomesta Vaasanläänistä v. 1899 vähävaraisena vaimoni ja neljän lapsen kanssa, ja asetuin uudisasukkaaksi Uuden Suomen asutusseutuun Saskatshewanin valtiossa ja ostin maan Canadia Pacific rautatieyhtiöltä, jota olen näihin saakka asunut ja viljelykselle raivannut. Kovalla työllä ja ahkeruudella, toisinaan kovaakin kokien, olemme kuitenkin läpäisseet ja saavuttanut valoisammat olosuhteet. Myöskin varallisuus on karttunut ja elämämme on riippumaton, joten nyt 26 vuoden olooni Kanadassa olen tyytyväinen.

Omistan maata 480 acrea sekä täydellisen maanviljelyskoneiston ja 9 hevosta ja 15 päätä karjaa. *Jaakko Huhtala*

Dorval, Que., 10 p. helmikuuta 1927.

Tulin Suomesta Kanadaan v. 1903. Silloin puhuin ainoastaan suomea ja ruotsia ja ensimäisenä tehtävänäni oli opetella englantia.

Muistellessani ensimäisiä vuosia Kanadassa palautuu mieleeni silloinen taistelu olemassaolosta. Saapuessani oli minulla ainoastaan muutamia kolikoita taskussani, mutta tarkoitukseni oli luoda itselleni koti ja lähimpänä päämääränäni oli päästä jonnekin farmille, ja kun varoja ei ollut, täytyi senkin tapahtua kiertoteitä.

Ensin sain työläisen paikan eräässä paperi- ja massatehtaassa, ja opittuani jonkun verran englantia ja perehdyttyäni maan oloihin, aloin etsiä sellaista toimipaikkaa, jossa voisin käyttää hyväkseni yliopistosivistystäni.

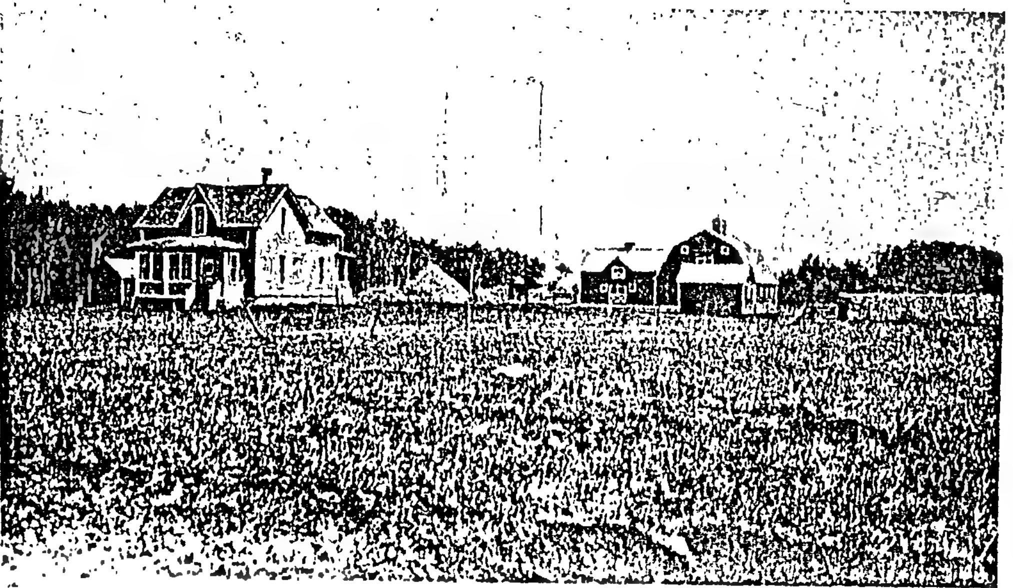
Vihdoin onnetar alkoikin hymyillä, sillä sain konttoristin paikan Canada Electric Companyssa, ja viiden vuoden kuluttua olin saman tehdaslaitoksen apulaisjohtajana. Työskentelin sittemmin erään saippuatehtaan ja kiinteistövälitysliikkeen johtajana Montrealissa. Kaikki edellämainitut toimet olivat kuitenkin alkua lopun edellä, sillä vihdoin tulin nykyisen omaisuuteni omistajaksi.

Minulla on ilo todeta, että vaikka minun onkin täytynyt tehdä työtä ankarasti, ovat Kanadassa viettämäni vuodet sittenkin osoittautuneet onnistuneiksi.

Seuraavat numerot osoittavat, että kuusi vuotta sitten vaatimattomasti alkamani kananhoito on johtanut hyviin tuloksiin.

Vuotuiset myynnit v.	1922	$	1,326,40
	1923	»	2,414,45
	1924	»	6,593,93
	1925	»	10,169,38
	1926	»	11,278,93

Ensimäinen vuosi, kuten luonnollistakin, ei tuottanut suuria voittoja, mutta viimeksi kuluneet viisi vuotta ovat

I. Polven asuinrakennus ja karjakartano.

sen sijaan tuottaneet hyvin. Ne ovat tuottaneet melko runsaasti puhdasta rahaa ja onnea ja tyydytystä vieläkin runsaammin. Omaisuuteni kokonaisarvo on nyt noin 23,600 dollaria, ja kiitän onneani siitä saavutuksesta.

Kananhoito on vielä aivan alkuasteillaan Itä-Kanadassa, ja käsitykseni on sellainen, että maamieheni, joilla on harrastusta ja lujaa päättäväisyyttä ja joku dollari rahaa, eivät erehdy ryhtyessään kanahoitoon Kanadassa.

Kanada tarvitsee lisää asukkaita ja takaa hyvän toimeentulon terveille ja kykeneville miehille, jotka eivät pelkää ryhtyä työhön. Jos maalaiseni haluavat lähempiä tietoja, olen valmis kertomaan mitä tiedän tästä kauniista maasta ja sen tarjoamista elinehdoista.

Ossian Moring.

Luotonsaantimahdollisuudet.

Monikin tämän kirjasen lukijoista kysynee, millä tavoin vähävaraiset maanviljelijät ja liikemiehet tyydyttävät kaikkialla esiintyvän luotontarpeen. Siinä suhteessa vanhat maat ja Pohjois-Amerikka yleensä kulkevat kokonaan eri teitä. Amerikassa on yleensä rahaa enemmän kuin Euroopan maissa, ja luotontarvitsijain ja antajain välinen suhde on läheisempi ja luottavaisempi, ja kauppa- ja muut pankit ovat tunkeutuneet syrjäisimpiinkin seutuihin. Esimerkkinä mainittakoon, että Winnipegissä, joka itse asiassa on preeriomaakuntien rahallinen ja kaupallinen keskuspaikka, on 15 suurta kauppapankkia, ja niillä on samassa kaupungissa 84 ja Manitoban maakunnassa 320 konttoria.

Oman erikoisen ryhmänsä muodostavat maanviljelijäin puhtaasti yksityiset ja puoliviralliset kuoletuslainayhtiöt. Esim. Kuoletus- ja muita yksityisiä lainausyhtiöitä on Winnipegissä kokonaista 140 eri yhtiötä, joiden lainat lähentelevät yhteensä 55 milj. dollaria.

Oman mainintansa ansaitsevat puolivirralliset Maaseutuluottoyhdistykset, jotka perustuvat v. 1917 säädettyyn lakiin. Jos vähintään 15 farmaria haluaa perustaa sellaisen luottoyhdistyksen, jokaisen heistä täytyy ostaa vähintään yhden 100 dollarin suuruisen osakkeen ja maksaa siitä vähintään 10 dollaria, ja ennenkuin sellaisen yhtiön perustamislupa voidaan saada, täytyy osakkaita olla vähintään 35, ja jos ne ehdot on täytetty, ostaa maakuntahallitus yhden neljänneksen ja kunta yhden neljänneksen. Sellaiset yhtiöt myöntävät lyhempi- ja pitempiaikaisia lainoja 1) siementen ja ruokavarojen ostoa varten, 2) koneitten ja maanviljelyskalujen ostoa varten, 3) lehmien, sikojen, hevosten y.m. eläinten ostoa varten, 4) maatalouskulujen, laidunmaksujen ja meijerikustannusten y.m.s. maksamista varten, 5) maan viljelykselle raivaamista varten ja 6) viljansäilytyshuoneitten rakentamista varten. Vakuudeksi lainoista hyväksytään eläimiä, koneita, autoja ja kaikenlaista lainoilla hankittua yksityistä y.m. omaisuutta ja lainauskorko on 7 prosenttia.

On siis ilmeistä, että yritteliäs vähävarainen mies voi helposti hankkia lisävaroja taloutensa laajentamista ja kunnostamista varten, ja pääasiaksi sittenkin jää miehen kuntoisuus ja yritteliäisyys.

Suomalaiset Kanadassa.

Siirtolaisuus Suomesta Kanadaan pysyi verrattain pienenä vuoteen 1924 saakka, jolloin Yhdysvaltain uudet rajoitukset suuntasivat suomalaisen siirtolaisuuden Kanadaan. Useimmat Kanadan vanhimmista suomalaisista on muuttanut Yhdysvalloista, asettuen pääasiallisesti maanviljelijöiksi. Siten siis ovat saaneet alkunsa Kanadan suomalaiset siirtokunnat, ja nykyään Kanadassa olevien suomalaisten lukumäärä lähentelee 100,000 henkeä.

Kanadan suomalainen asutus on siis verrattain nuorta ja on levittäytynyt kautta maan. Suurimmat suomalaiset asutusseudut ovat Toronton, Sudburyn, Port Arthurin ja Fort Williamin kaupungeissa ja niiden lähistöillä Ontarion maakunnassa. Enimmät näiden seutujen suomalaisista asukkaista elää metsä-, kaivos- ja sekatöillä, ja heidän joukossaan tapaa kaikenlaisten ammattien harjoittajia, kuten suutareita, räätäleitä, kelloseppiä, kauppiaita, kirvesmiehiä y.m., ja Sudburyssä ja Port Arthurissa ilmestyy kaksi suomalaista sanomalehteäkin.

Aivan viime vuosina on suomalaisia kulkeutunut tuhansittain St. Joseph d'Almaan, Kenogamiin, Chicoutimiin y.m. Pohjois-Quebecin tehdasseutuihin, ja uusi Arvida-niminen kaupunki näyttää muodostuvan uudeksi suomalaisten keskuspaikaksi.

Varsinaiset suomalaiset maanviljelysyhdyskunnat ovat Uudessa Suomessa (New Finland), Saskatshewanin valtiossa, Sylvan Lake- ja Rocky Mountain House-nimisten asemien välinen alue jotakuinkin kokonaan Albertassa, ja muutamien asemien seudut preeriomaakunnissa, Notch Hillin ja Malcolm-saaren yhdyskunnat British Columbiassa, jonne viime aikoina on siirtynyt joukoittain suomalaisia, työskennellen metsätöissä, kaivoksissa, sahoissa ja kalastajina.

Lyhyesti, suomalaisia on kaikkialla Kanadassa, pääasiallisesti metsä-, kaivos-, rautatie- y.m. rakennuksilla ja farmareina preerioilla ja joku määrä muissakin osissa maata. Esim. Uuden Suomen farmariyhdyskunta on Kanadan parhaimpia, ja suunnilleen samaa on sanottava muistakin suomalaisista asutusseuduista. Suomalaiset yleensä tunnustetaan kyvykkäiksi ja yrittelijäiksi kansalaisiksi, toimikootpa he millä alalla tahansa, ja nopeasti lisääntyvä asukasluku ja parantuneet ansiomahdollisuudet tarjoavat rajattomia mahdollisuuksia niin maatalouskuin muillakin aloilla.

Elämä ja yhteiskunnalliset olot.

Vaikka Kanada onkin vielä harvaan asuttu maa, osaksi kokonaan tuntematonkin, eivät uudisasukkaat nykyään enää joudu niin alkuperäisiin oloihin kuin ennen. Preeriomaakuntien hallitukset ovat rakentaneet laajan puhelinverkon, joten jokainen sitä haluava voi vähällä vaivalla päästä ulkomaailman yhteyteen, radio ohjaa New Yorkin ja Chicagon parhaat konsertit jokaisen sitä haluavan kotiin, ja automobiilit, joita farmareilla on noin 30 prosenttia kaikista Kanadan autoista, ovat lyhentäneet pitemmätkin välimatkat miltei olemattomiksi, ja elämä yleensä on mukavustunut aito amerikkalaiseen tapaan, johon edellisen lisäksi kuuluu sähkövalaistus, keskuslämmitys, kylmä- ja lämmin vesi y.m.s.

Talvisin, kuten jo aikaisemmin on ilmennyt, kanadalaisella talonpojalla on liiankin paljon joutilasta aikaa kyläilyihin ja muihin huvituksiin. Sitä hyväkseen käyttäen maassa on koko joukko kaikenlaisia seuroja ja yhdistyksiä ja osuuskuntia, varsinkin skandinavialaisten ja suomalaisten asumilla seuduilla. Kanadassa on m.m. maailman suurin osuustoiminnallinen järjestö, joka tunnetaan nimellä Wheat Pool. Se on viljan tuottajain perustama koko maan käsittävä osuustoiminnallinen myyntijärjestö, jonka lasketaan myyvän enemmän kuin puolet koko Kanadan vuotuisesta sadosta. Lisääntyvä asukasluku avaa uusia mahdollisuuksia myöskin puheena olevilla aloilla, joten yritteliäitten miesten ei suinkaan tarvitse nääntyä toiminnan puutteeseen ja hyödyttömään edistymishaluun.

Kansanvalistus.

Tilaisuus alemman ja ylemmän koulusivistyksen saantiin tavallisesti ilmaisee maan yleisen sivistystason ja pyrkimykset, ja siinä suhteessa tuskin mikään muu maa on verrattavissa Kanadaan, ja Kanadaan aikovat perheen isät voivat olla varmoja siitä, että heidän lapsilleen tulee olemaan yhtä hyvät koulunkäyntimahdollisuudet kuin vanhassakin maassa.

Maassa on yleinen koulupakko, ja neljä verovelvollista asukasta, jos on 8—10 lasta 5—16 ikäisiä, voivat vaatia koulun perustamista. Opetuksen perustana on kansa- ja oppikoulut, ja ylempää koulusivistystä varten maassa on 23 yliopistoa ja 79 korkeakoulua, joista varsin monet toimivat jonkun yliopiston yhteydessä jollakin erikoisalalla, joten siis jokaisella kunnianhimoisella ihmisellä on tilaisuus hankkia itselleen millaisia tietomääriä ja oppiarvoja kukin haluaa.

Monissa paikoissa on perustettu suurempia yhdistettyjä kouluja, joihin lapset haetaan aamulla ja tuodaan kotiin illalla. Niissä opetetaan kaikkia yleisiä oppiaineita, ja niiden lisäksi annetaan niissä opetusta maanviljelyksessä, käsitöissä ja taloudenhoidossa niille, jotka haluavat palata kotiinsa maaseuduille.

Maanviljelysopistot, koulut ja koemaatilat avustavat maanviljelijöitä kaikenlaisten niiden alaan kuuluvien kysymysten ratkaisussa. Näiden laitosten palveluksessa on suuret määrät ammatillisesti sivistyneitä henkilöitä, jotka panevat parastaan soveltaakseen tieteitä käytännölliseen elämään. Keskus- ja maakuntahallitukset ovat tehneet arvaamattomia uhrauksia jalostaessaan uusia viljalajeja ja karjaa, ja ammattimiesten kokeiluihin perustuvat kirjoitukset ja neuvot saatetaan farmarien tietoon heidän omien lehtiensä välityksellä. Viimeksi on sillä tavoin keksitty uusi satoisa ja arvokas vehnälaji, joka kypsyy 10 päivää lyhemmässä ajassa kuin tähän saakka tunnetut sen arvoiset vehnät. Lyhyesti sanoen Kanadan hallitus ei ylipäätään säästä mitään kustannuksia, joista voi olla farmarille todellista hyötyä.

Pilettejä myy

sekä lähempiä tietoja antaa

SUOMEN HÖYRYLAIVA OSAKEYHTIÖn

Valtamerentakainen Osasto

Helsinki, Unionink. 12

sekä allamainitut asiamiehet:

H. H. Halonen, Kemi. *E. Skogstedt*, Oulu. *O. Swanljung*, Raahe. *K. Huotari*, Oulainen. *A. Koskela*, Alavieska. *Frans Takkunen*, Kalajoki. *Otto Saastamoinen*, Toholampi. *Georg Saksa*, Kokkola. *Juhani Kola*, Kaustinen. *J. A. Blässar*, Pietarsaari. *Emil Lindh*, Teerijärvi. *J. H. Holstius*, Uusikaarlepyy. *Carl Enholm*, Vaasa. *E. Pellinen*, Evijärvi. *J. E. Sadeharju*, Lappajärvi. *N. Saarinen*, Kauhava. *Paavo Weikkola*, Lapua. *Velj. Nygren*, Seinäjoki. *Aarne A. Leivo*, Kurikka. *Kosti Seppä*, Teuva. *R. Väyrynen*, Kristiina. *E. H. Nygård*, Kaskinen. *L. Schild*, Hongonjoki. *Matti Puro*, Isojoki. *Mäntyluodon Välitys O/Y*, Pori. *Grundström & Heinrichs*, Rauma. *Liike-edustaja O/Y.*, Tampere. *Joh. Gust. Wikeström & Lars Krogius O/Y*, Turku. *J. V. Kiltilä*, Salo. *O. Cederqvist*, Hämeenlinna. *H. Stanley*, Lahti. *P. Lahtinen*, Kouvola. *Yrjö Wasama*, Mikkeli. *V. Ruuhala*. Jyväskylä. *Väinö Nurminen*, Ruovesi. *Y. L. Virtanen*, Mänttä. *Elis Lehtovirta*, Kuopio. *Velj. Pitko*, Joensuu. *Oscar Wager*, Wärtsilä. *K. Lundberg & Co.*, Viipuri.

